

DUPLESIO UNION NATIONALE LABAI SUPLEIKTA LIBERALAI GAVO 67, O DUPLESISTAI TIKTAI 16

Kvebeko Balsuotojai Parodė, Kad Jie Trokšta Demokratijos, Spynos Įstatymo Panaikinimo

QUEBEC, Spalio 26. — Vakar įvykusiuose Kvebeko provincijos rinkimuose Duplesio režimas gavo mirtiną smūgį. Duplesio Union Nationale neteko 55 vietų. Rinkimų rezultatai sekanti:

Union Nationale	16
Liberalai	67
Nepriklausomi	1
National	1
Neišspręstas	1

Skelbiant šiuos rinkimus partijos vietomis dalinosi sekančiai:

Union Nationale	71
Liberalai	11
National	5
Indep. Union Nationale	3

Taigi, vakar įvykęs balsavimas Duplesio režimą išslavė kaip su šluota. Pats Duplesis šiaip taip savo vietą išlaikė, bet 7. jo ministrai pralaimėjo. CCF kandidatas R. L. Calder, K.C., gavo 2,505 balsus. Išrinktas J. J. Comeau, liberalas, gavo 4,431.

Kiek gavo komunistų kandidatas nėra žinių.

Nauju Kvebeko provincijos premjeru bus J. Adélard Godbout, kurs pradėjo liberalams vadovauti po to, kai Taschereau pasitraukė iš politikos.

Taschereau karjera pasibaigė tuomet, kai iškilo viršun biaurosio suktybės ir pasidavimas. Godbout buvo artimas jo draugas.

Rinkimai parodė, kad Kvebeko provincijos žmonės trokšta demokratijos, spynos įstatymo panaikinimo. Ko dabar reikia, tai spaudimo, kad liberalai savo prižadus išpildytų.

Beje, šių balsavimų rezultatai sako, kad nuo dabar Kanada įsitrauks į karą dar daugiau. Tarp liberalų ir duplesistų susikirtimas buvo daugiausia dėl dalyvavimo kare.

Federalė Valdžia Ir Jos Opozicija Džiaugiasi Laimėjimais

OTTAWA, Spalio 26. — Kaip federalė valdžia, taip ir konservatyviškoji jos opozicija džiaugiasi, kad laimėjo liberalai.

Girdi, nuo dabar Kanados valdžia galėsianti laisvai vykdyti visus karo planus.

Bet laike rinkiminės kampanijos jie kalbėjo apie kitą. Ji smerkė Duplesį ne už tai, kad jis "prieš karą," o už tai, kad jo režimas stūmė į skurdą visus provincijos gyventojus.

Žmonės balsavo už liberalus manydami, kad nusikratys fašistuojančio režimo. Bet federalė valdžia tą pamiršta, o kalba apie didesnę karo našta.

Žmonės laukia gyvenimo pagerinimo, demokratinę teisių sugrąžinimo, kas buvo žadėta.

MINISTERIS PIRMININKAS PAAIŠKINS KANADOS TIKSLŲ ŠIAME KARE

OTTAWA, Spalio 26. — Šį penktadienį, nuo 9.30 iki 10.00 val. vakare ministeris pirmininkas per radio paaiškins kokie Kanados tikslai šiame kare. Jis kalbės per CBC tinklą. Paduotas laikas yra Eastern Standard Time.

PALIKO SEIMYNAI \$5,000,000 TURTO

WINNIPEG, Spalio 25. — Kaip dabar paaiški, tai birželio 25 dieną miręs James A. Richardson savo žmonai ir 4 vaikams paliko \$5,000,000.

Richardson buvo galva grūdų kompanijos, taipgi buvo susijęs su daugeliu kitų kompanijų.

Premjeras Daladje Tarėsi Su Gamelin

PARYŽIUS, Spalio 26. — Francijos premjeras Daladje turėjo pasitarimą su Vakarų Fronto vyriausio karo vadu generolu Gamelin ir kitais vyriausiais karo vadais.

Pasitarimo reikalai laikomi paslapyje.

Iš Vakarų Fronto pranešama apie vokiečių armijos koncentravimą 100 mylių frontu ir kad Francijos žvalgybiniai orlaiviai patėmijo, kad vokiečiai į atakos pozicijas sustatė sunkiasias ir didžiasias karo mašinas bei kanuoles.

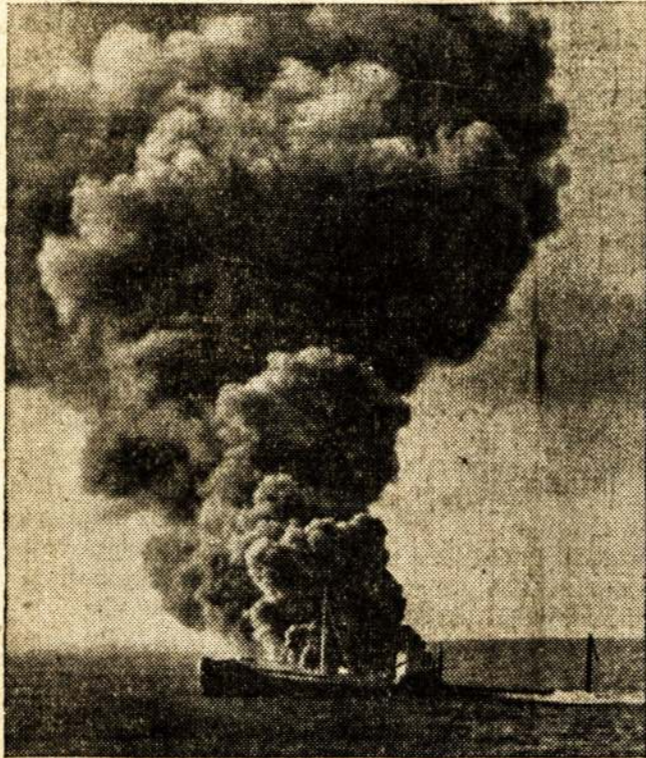
Didelis vokiečių kariuomenės susikcentravimas apima visą frontą nuo Luksemburgo iki Reino upės. Ten esą sukonzentruota apie 90 divizijų vokiečių kariuomenės, kas siekia apie pusantro milijono kariuovių.

Iš Francijos pusės pranešama, kad vokiečių sustiprintos patulių dalys karts nuo karto daro mažus užpuolimus, matomai norėdamos patirti fronto tvirtumą, ar iš paimtų belaisvių sužinoti kaip paruoštas apsigynimas, bei kokios kariuomenės dalys stovi. Bet tos atakos visados lieka atmuštos, pareiškia karo pranešimas ir tvirtina, kad visu frontu santarvininkų kariuomenė yra pilnai paruošta atmušti visokias vokiečių atakas.

SAKO AUGLŲ ORLAIVIAI NUSKANDINO VOKIEČIŲ KARO LAIVĄ

OSLO, Spalio 26. — Norvegų laikraštis praneša, kad anglų orlaiviai laike užpuolimo ant Wilhelmshaveno rugsėjo 5 nuskandinę vokiečių karo laivą Gneisenau, 26,000 tonų.

Pranešimas remiamas bombardavimą mačiosio pasakojimais.

Francijos laivas V. Emilie Mi-submarino darbas. Jūrininkai guet kartu su prekėmis grimsta buvo paimti Suvienytų Valstijų į vandenyno dugną. Tai nazių laivo President Harding.

Sovietų Sąjunga Pareiškia, Kad Anglijos Kontrabandos Prekių Sąrašas Nelegalus

MASKVA, Spalio 26. — Sovietų Sąjunga, atsakydama į pateiktą Anglijos sąrašą del prekių, kurios skaitomos kontrabanda, pareiškė, kad ji atsisakotų Anglijos sudarytą kontrabandos prekių sąrašą pripažinti, nes tame sąrašė kontrabandinėmis prekėmis sužymėtos ir tos, kurios reikalingos žmonių gyvenimui, o ne karo reikalams ir tuo būdu apsilenkia su tarptautiniais įstatymais ir 1909 metais priimta Londono Deklaracija.

Todel Sovietų Sąjunga pasilieka sau teisę reikalauti kompensacijos už padarytus jai nuostolius, jei tie nuostoliai bus Sovietų Sąjungai padaryti.

Tuo reikalu Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerio padėjėjas Vladimir Patemkin įteikė Anglijos ambasadoriui Sir William Seeds pareiškimą, kuriame plačiai nurodo, kad Anglija į kontrabandos prekių sąrašą įrašydama tokias prekes kaip kurą,

popierį, vatą, maistą galvijams, apsvilimą, apsiavimą ir netgi maisto produktus, kaip duoną, mėsą, sviestą, cukrų ir kitokį maistą, — visai apsilenkia su tarptautiniais įstatymais.

Londono Deklaracijoj, sudarytoj 1909 m., kontrabandos prekėmis leidžia paskelbti tiktaiginklus ir amuniciją, sprogstamą medžiagą ir kitus karo reikmenis.

Tuo būdu Sovietų Sąjunga laikydamosi tarptautinių įstatymų atmata Anglijos pateiktą kontrabandos sąrašą ir savo prekyboje su kariaujančiomis šalimis laikysis tik tarptautiniai sudarytų įstatymų.

ČEMBERLENAS UŽGYRĖ SOVIETŲ MARSAVIMĄ LENKIJON

LONDONAS, Spalio 26. — Kalbėdamas atstovų rūmuose Čemberlenas pareiškė, kad Ang-

lijos valdžia mano, jog buvo reikalas Sovietams užimti dalį Lenkijos, kad apsaugoti nuo Vokietijos.

Sitą Čemberleno pareiškimą atstovų rūmų nariai sutiko su rankų plojimu.

AUSTRIJOS UNIJOS PRIES KARĄ, SAKO PRANESIMAS

LONDONAS, Spalio 25. — Industrial News, Unijų Kongreso organas, gavo žinių iš Austrijos, kad Austrijos unijos nusistatę griežtai kovoti prieš šitą karą.

Tos pačios informacijos sako, kad panašiai nusistatę ir buvusios Čekoslovakijos unijos.

ANGLIJOS ORLAIVIAI VIRŠ BERLYNO

LONDONAS, Spalio 26. — Orlaivyno ministerija praneša, kad nuo karo pradžios jau antrą kartą Anglijos žvalgybiniai orlaiviai skraidė virš Vokietijos ir tyrinėjo industrinius centrus bei amunicijų fabrikus.

Šiuo kartu orlaivių eskpedicija aplankiusi Hamburgą, Berlyną ir kitus centrus, bei Kruppo amunicijos fabrikus.

Orlaivių užduotis atlikta gerai ir visi sugrįžo.

Vokietijos spauda apie tai nutyli.

Anglija Pasiruošus Sutikti Vokiečių Atakas

LONDONAS, Spalio 26. — Dėl įvykusio Reicho viršininkų pasitarimo, spėjama, kad Hitleris yra nusistatęs pradėti ofensyvą ant Anglijos ir ją vesti povandeniniais laivais atakuodamas Anglijos laivus, bei orlaiviais bombarduodamas blokados tvirtumas ir Anglijos industrius nentrus. Tam Anglija esanti pasiruošus.

Vakarų Fronte nemanoma, kad Hitleris dabar pradėtų ofensyvą, nes tokiems žygiams oras yra labai nepalankus. Taipgi nesitikima, kad Francija tą ofensyvą pradėtų, mažiausiai šiuo laiku. Ir todėl numatoma, kad Vakarų Fronte tulą laiką bus ramu.

Spėja, Kad Vokietijos Karo Vadovybė Rengiasi Pradėti Griežtą Kovą Prieš Angliją

BERLYNAS, Spalio 26. — Cia įvyko Reicho karo vadovybės pasitarimas, kuris truko šešias valandas. Tame posėdyje dalyvavo daugiau negu 20 Vokietijos gėherolų ir kancleris Hitleris.

Nors gilioje paslapyje laikoma apie ką jie tarėsi, bet militaristai strategai spėja, kad Reicho karo vadovybė tame posėdyje peržiūrėjo susidariusią Europoje situaciją ir visus karo planus, nes pasitarimas tęsėsi nepalyginamai ilgai.

Spėjama, kad tame posėdyje priėmė planus ir padarė tarimą pradėti griežtą kovą prieš Angliją. Tvirtina Ribbentropo vieši pareiškimai ir visa nazių spauda, kuri nurodo, kad jau laikas pradėti karą ant Anglijos salų ir ji tęsti iki bus atsiektą pergalė.

Vokietijos užsienio reikalų ministeris von Ribbentropas kalbėdamas Dancige pareiškė, kad dabar pradėtas karas bus tęsimas be sustojimo, kad jau pasibaigė laikas tušties žodžiams kalbėti ir vietoj žodžių bus kalbama darbais. Jis nurodė, kad už taiką daugiau nebebus kalbama. Kad Hitleris esęs padaręs viską ir kad sekantis žingsnis priklausio Anglijai.

Panašiai Ribbentropo kalbai atsiliopė ir mašalo Goeringo kontroliuojami laikraščiai. Jie smerkdami ir kaltindami Angliją už karą, ragina ji tęsti neatlaidžiai iki laimėjimo.

"Žmonių kantrumas turi ribas," rašo Nationalzeitung. "Beribiu pasipiktinimu užsideję Vokietijos žmonės, kai vienas atsisuka prieš Anglijos karo ruošėjus ir nuo dabar neatlaidžiai kova kariaus prieš juos už sudarymą būtinų garantijų savo apsaugai nuo panašių neatsakominsų manarchijų."

"Dabar jau atėjo momentas," jis tęsis toliau, "kada Anglijos pageidaujamas karas turi pradėti vystytis ant pačių Anglijos salų."

Tuo tarpu, kada spauda užimta agitacija už karą ir smerkimą Anglijos, karo vadovybė praneša, kad visa Francijos kariuomenė Vakarų Fronte atsitraukė atgal ir jos daugiau neliko ant Vokietijos žemės.

TORONTO, Spalio 26. — Vyriausia United Church of Canada Taryba išleido pareiškimą, kuriuomi 75 tos bažnyčios kunigai už išleidimą manifesto, smerkiančio karą, smarkiai kritikuojami.

Taryba išnaujo, sako pareiškimas, išreiškia United Church of Canada ištikimybę Jo Didei Karaliui ir pažada visais bažnyčiai prieinamais būdais remti jį dabartinėj kovoje.

Tie 75 kunigai pasielgė labai neišmintingai ir netinkamai karo metu.

Anglijos oro ministerijos posektorius kapitonas H. H. Balfour, M. C., kurs atvyko į Kanadą, kad padėti vystyti lakūnų lavinimą.

Lietuvos Kariuomenė Žygiuoja į Vilnių

VILNIUS. — Spalio 24 d. pirmieji Lietuvos kariuomenės pulkai jau įmaršavo į Vilnių.

Sąrišyje su Lietuvos kariuomenės įmaršavimu, įvyko dalinias iš lenkų pusės pasipriešinimas. Pranešimai sako, kad žygiuojančius Lietuvos kariuomenės būrius nuo viršutinių aukštų gyventojai į juos mėtė baldus bei kitką. Bet tokie išsišokimai buvę tuojau numalšinti.

Sie pranešimai, kol kas dar nepatvirtinti.

SOVIETŲ SAJUNGOS KARINĖ MISIJA ATVYKO Į KAUNĄ

KAUNAS. — Pranešama, kad į Kauną jau atvyko Sovietų Sąjungos karinė misija susidedanti iš 18 asmenų. Jie tarsis su Lietuvos valdžios atstovais del Raudonosios Armijos ir lėktuvų bazių įsteigimo Lietuvoj.

Nazių Submarinai Nuskandino Jau 90 Įvairių Laivų

LONDONAS, Spalio 25. — Nuo karo pradžios nazių submarinai nuskandino viso 90 laivų, įskaitant du didelius karinius laivus.

Iš to skaičiaus 45 laivai priklausė Anglijai.

Kartu su laivais manoma nuskandino apie 1,744 žmones.

Nazių laivai vakar nusivare į Sovietų Sąjungos uostą Suvienytų Valstijų laivą City of Flint.

Laivą ir įgulą Sovietų Sąjunga internavo, bet manoma, kad laivas bus paleistas.

Būrys Anglijos dviratininkų kur nors Francijoj.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS
DRAUGIOS. ISEINA DU KARTU Į ŠAIVAITĖ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusel metų \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusel metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balsu vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.
Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Liaudies Balso Gyvavimas Priklauso Nuo Jūsų

Daugelis iš skaitytojų ir rėmėjų, be abejonės, manote, kad artėjančio Liaudies Balso vėjai pasveikins jus daug sunkesnis, nes karo padėtis žymiai pasunkina darbo sąlygas, ypatingai tenai, kur reakcija žymiai sustiprėjusi, kaip Montreale ir kitur. Tas tikras tiesa. Bet taip pat tiesa, kad kaip bus praveistas vėjai, taip ir laikraštis gyvuos. Niekas kitas su parama neateis. Kapitalistai pažangiam laikraščiui nepadės. Priešingai, jie geidžia, kad visi pažangūs laikraščiai subankrutuotų. Ir reikia pasakyti, kad jų viltys šiandien turi daugiau pamato, nes spaudos reikmenys, darbininkų pragyvenimo reikmenys labai brangsta. Laikraščių išlaidos kasdien vis didėja.

Nežiūrint to, kad vėjai pravedimui sąlygos bus daug sunkesnės, reikalinga suma turėtų būti sukelta. Jokių būdų negalima daleisti, kad laikraštis būtų paretintas ar bent sumažintas. Dabartinių metu pažangus laikraštis daug reikalingesnis, negu kad buvę pirmiau. Visa kapitalistinė spauda, neišskiriant ir liberališkos šiandien šoka pagal cenzūros muziką. Ji taip rašo, kaip jai nusako visokios informacijos ministerijos ir panašiai. Darbo žmonių reikalus gali apginti tik pažangi spauda. Liaudies Balsas yra vienintelis lietuviškas laikraštis Kanadoje.

Visiems pažangiems Kanados lietuviams reikia iškalno pradėti rūpintis, kaip praveisti vėjai. Iškalno gerai prisirengus, vėjai gali būti praveistas labai pasėkmingai, nežiūrint pasunkėjusių sąlygų.

Mindžioja Žmonių Teises

Vienas torontietis Toronto Daily Star skundžiasi, kad Toronto Transportacijos Komisija į pasitarimą pasiūkė tik tuos aldermanus, kurie jai patinka. Penko wardo aldermano Smitho visai nekvieta. Jis nurodo, kad toks TTC elgėsis yra labai negražus. Anot jo, TTC mėgina diktuoti balsuotojams.

Ištikrujų, toks TTC elgėsis yra visai nedemokratiškas. Jeigu balsuotojai išrinko Smithą, jie norėjo, kad jis atstovautų jų reikalus, o ne kuris kitas, tarnaujantis reakcionieriams. Smitho ignoravimas ir su juo nesiskaitymas nėra Smitho ignoravimu, o visų balsuotojų, balsavusių už Smithą.

Toronto reacionieriai pasirodė, kad jie su kitų teisėmis visai nesiskaito. Jie šaukia, kad reikalinga ginti demokratiją, o patys yra didžiausi demokratijos mindžiojai.

Penko wardo balsuotojai turėtų pakelti griežtus protestus. Smithas balsuotojų interesus nenusidėjo. Jis prieš ponus nukalko todėl, kad pasmerkė Cemberleno politiką, privedusią pasaulį prie karo. Tą politiką smerkė net tokie žmonės, kaip Lloyd George, Cooper, Churchill, Eden ir kiti. Dabar jau rašo, kad Cemberleną gali greitai laikui pakeisti Churchill.

Kova prieš tokius antidemokratiškus žygius yra svarbus dalykas. Ši kova yra gnyimas pačių svarbiausių demokratijos principų. Kur žmonės negali pastatyti valdžion savo atstovų, tenai demokratijos nėra. Gi Toronto tėveliai kaip tik ir nori įvesti tokią tvarką, kad į valdybą būtų įleidžiami tik toki žmonės, kurie nuolankiai tarnauja kapitalistų klasei.

Vėją Sėjo Audrą Piauna

Reakcinė spauda plyšta iš pykčio, kad tuo metu, kada Anglija ir Francija pešasi su Vokietija, Sovietų Sąjunga stiprina savo poziciją. Nekurie iš tų laikraščių tiesiog miršta iš baimės, kad karui užsitęsusi gali įvykti Vokietijoje proletarinė revoliucija. Anglijai ir Francijai esant nusilpusioms, Sovietų Sąjungai būtų lengva tą revoliuciją apginti. Nemažiau jie verkia ir del Kinijos. Girdi Anglijai ir Francijai esant kare su Vokietija, Sovietų Sąjunga laisvai remia Kinijos jėgas prieš Japonus. Sovietai didžiausią paramą teikia Kinijos komunistams. Jiems vaizduojasi, kad Kinija galvirsti sovietine, tai yra gali įsteigti sovietinę valdžią Kinijoje.

Jeigu šis karas užsitęs, aiškus dalykas, kad daugelio šalių darbo žmonės pasesk Rusijos darbo žmones, kurie 1917 metais nušlavė visus išnaudotojus. Po šio karo pasaulio veidas labai žymiai pasikeis. Negali būti jokios abejonės. Jeigu kapitalistams tas nepatinka, tai kodėl jie neklausė tų, kurie daug kartų perspėjo, kad rėmimas Vokietijos nazizmo prives pasaulį prie katastrofos, kuri kapitalizmui užduos tokį smūgį, kokio jis nei neišvaizdina.

Visi antifašistai vedė griežčiausią kovą prieš fašizmą, o ypatingai prieš Vokietijos nazius. Sovietų Sąjunga per daug kartų siūlė priemones sulaukymui Hitlerio agresijos, gelbėjimui Etiopijos, Ispanijos, Čekoslovakijos ir kitų šalių. Antifašistinis ir antikarinis judėjimas po visą pasaulį šaukė žmones boikotuoti agresorių prekes. Savo valdžias šaukė neparduoti agresoriams kariškų reikmenų. Buvo reikalaujama uždaryti nazių organizacijas, sugaudyti šnipus ir t.t.

Pažangus judėjimas darė viską, kas tik buvo galima, kad atitolinti tą katastrofą, bet jo balso niekas neklausė. Agresoriams buvo atiduodama šalis po šalies, kol jie ant tiek sustiprėjo, kad jaučiasi užtektinai galingi stoti į karą ir su didžiausiomis jėgomis.

Kapitalistai su liaudies balsu nesiskaitė. Jie darė, kaip jie išmanė. Jie privedė pasaulį prie baisiausių skerdynių. Kitais žodžiais tariant, sėjo vėją. O kas vėją sėja, tas audrą piauna. Taip ir dabar bus. Karo nuvarginti žmonės ne vienoj šaly mėgins karo ruošėjų nusikratyti. Vokietijos darbininkai mobilizuojasi nuvertimui Hitlerio režimo. Be abejonės, Sovietų Sąjunga, atsitikime revoliucijos Vokietijoje, nestovės nuošaliai. Ji pareikalaus, kad kitos šalys nesiųstų kariuomenės Hitlerio šalininkams prieš darbininkus. Ji teiks paramą darbininkams, kaip kad teikė Ispanijos liaudies balsas, prieš nazius.

Ar užteks jam jėgų išlaikyti jį?

APŽVALGA

Grigaitis Didžiausiam Striokui, Kad Lietuva Susitartu su Sovietų Sąjunga

Pagal Lietuvos su Sovietų Respublika susitarimą, Raudonoji Armija Lietuvos teritorijoje, nekuriuose vietose, turės savo garnizonus. Apie tai Lietuvos pasiuntinybė Washingtono yra gavusi iš Lietuvos valdžios paaiškinimą, kuriame nurodo, kad:

Grynai apsaugos sumetimais įrengtinos Sovietų įgulos stovyklos krašto pasieniuose, neišskiriant Vilniaus krašto; įgulos kariuomenės bendras skaitlis atrodė labiau apribotas, negu mūsų kaimynuose; stovyklavimos terminas matomai prigulės nuo tarptautinių įvykių.

Sovietų įgulos patalpintos tam tikrose parubežių vietose: ne pramonės centruose ir ne didmiesčiuose. Užtikrinta, kad kariškos įgulos jokių būdu nesikiš į vidurinę krašto santvarką nei į policijos pareigas; tų įgulų rajonai išnuomjami ir, žinoma, pasilieka Lietuvos valdžios jurisdikcijai.

Atrodo, kad del tokio susitarimo reikėtų džiaugtis kiekvienam lietuviui. Sovietų Sąjunga tais pažadėjimais parodo Lietuvai didžiausią pagarbą. Visai nepaliekia ir nesimai diktuoti, kaip Lietuva savo viduje turi tvarkytis ir už tas vietas, kur stovės Raudonosios Armijos garnizonai, ji laisvai Lietuvai mokės nuomą. Kas iš galėtų būti bloga, kad Raudonosios armijos dalys stovės Lietuvos parubežiuose, tikslu apsaugoti Lietuvą nuo užpuolikų.

Lietuva be kitų pagalbos negaėjo apsaugoti savo rubežių prartyje. Neteko Vilniaus, neteko Klaipėdos, savo vidurinėje santvarkoje turėjo taikytis prie nazių Vokietijos ir Lenkijos ponų užgaidų. Juk ne syki Lietuvos valdžia teisinosi, kad ji net savo politikinių negalinti amnestuoti vien del to, kad tam priešinasi Hitleris, o buvo priversta iš kalmėjų paleisti Lietuvos priešus neumanininkus ir kitus.

Na, tai ar tokia sutartis su Sovietų Respublika nėra naudinga Lietuvos laisvei ir žmonių gėvei? Dabar Lietuva drąsiai galės vystyti savo kultūrą ir vidurinę elgtis taip, kaip bus naudingiau jos gyventojams, Lietuvos liaudžiai.

Na, ir šiu kelių išgalvotų argumentų p. Grigaitiui pakanka, kad pasmerks Lietuvos su Sovietų Sąjunga apsigynimo sutartį.

Keistas dalykas, kad p. Grigaitis pats geriausiai suprąsdamas konsultacijos žodžio prasmę (nes skliausteliuose įdėjo jo paaiškinimą), kita eilutė rašydama jau to žodžio reikšmę užmiršta ir sako "Reikia suprasti, jogei agresijos galimumą turės

tai tą, ko jie prašė. Tai buvo pilnas ir draugiškas susitarimas, kaip rodo pačios Lietuvos valdžios pranešimas. Jei nebūtų būdžio prašyta, tai to ir sutartyje nebūtų įrašyta.

Ką Grigaitis mano tais savo "steimentais" "sufilyti," skaitytojus, ar save?

To negana. P. Grigaitis puola tikron desperacijai pamatęs tame pasiuntinybės paaiškinime vieną punktą, kuriame sakoma:

Lietuvos ir Sovietų Rusijos sutartyje yra svarbus posmas, kokio nėra estų, latvių sutartyse, būtent: konsultacijos priemonės galimos agresijos akivaizdoje.

Sis paaiškinimas p. Grigaiti mirtinai išgąsdino. Jis savo editoriale rašo:

Vadinasi, ta sutartis surišo Lietuvą labiau, negu Estiją arba Latviją. Lietuva bus priversta daryti "konsultacijas" (pasitarimus) su sovietų valdžia "galimos agresijos akivaizdoje."

Is kur ta agresija gali kilėti, nepasakyta; ir kas spręst, ar agresija arba jos pavojus ("galima agresija") yra, taip pat nepasakyta. Reikia tad suprasti, jogei agresijos galimumą turės teisę konstatuoti viena arba antra susitarančių šalių.

Sakysime, kad Maskva nuklupė, jogei agresija gali įvykti. Tuomet Lietuva turės tartis su sovietų valdžia, kaip tos agresijos išvengti arba nuo jos apsiginti. Įvyks konsultacija. Jeigu Rusija nutars, kad reikia pradėti karo veiksmus, tai ji, žinoma, reikalaus, kad Lietuva eitų su jais išvien. O Lietuva galės atsilaukiyti, kuomet jos teritorijoje stovės sovietų kariuomenės įgulos? Aišku, kad ne!

Taipgi galima suprasti, kad savitarpinės pagalbos sutartis reikiška tą, jog jeigu vienai kuriai šaliai gresia pavojus, tai kita eina talkon. Todėl ir šiame atsitikime taip yra. Jeigu įsikils pavojus Lietuvai, Sovietų Sąjunga eis talkon. Jeigu Sovietų Sąjungai, Lietuva turės padėti Sovietų Sąjungai. Grigaitis norėtų, kad tik Sovietai padėtų Lietuvai, o Lietuva turėtų teisę atsimesti, kai iškilis pavojus Sovietams.

Bet gi tokie sutarčių dar nebuvo sudaryta nei tarp kitų šalių. Na, ir šiu kelių išgalvotų argumentų p. Grigaitiui pakanka, kad pasmerks Lietuvos su Sovietų Sąjunga apsigynimo sutartį.

Keistas dalykas, kad p. Grigaitis pats geriausiai suprąsdamas konsultacijos žodžio prasmę (nes skliausteliuose įdėjo jo paaiškinimą), kita eilutė rašydama jau to žodžio reikšmę užmiršta ir sako "Reikia suprasti, jogei agresijos galimumą turės

teisę konstatuoti viena arba antra susitarančių šalių."

Na, tai kam įrašyta žodis "konsultacija," kurio žodžio prasmę p. Grigaitis puikiai supranta? Jeigu nebūtų to žodžio, tai tada galima būtų daryti panašius spėjimus. Bet dabar tas žodis, kaip tik tą ir nusako, kad tarp Lietuvos ir Sovietų eis konsultacijos, pasitarimai, o ne viena "Maskva," kaip Grigaitis sako, nuspręs.

Kodėl p. Grigaitis dedasi tiek mažai suprantančių tų pačių žodžių, kuriuos jis pats rašo, jam vienam tėra žinoma. Bet jei jis mano, kad tuo jam pasiseks paslėpti tikrąjį savo tikslą, jis klysta. Kiekvienam plačiau apsisakaičiusiam žmogui yra aišku, kad Grigaitis labiausiai bijo to, jog Lietuva susitartina su Sovietų Sąjunga, kurios jis nenekenia.

Bet ta draugystė Lietuvai naudinga. Ji atgavo Vilnių, ji galės jį ir laikyti. Daugiau Lietuvos priešai negalės dalintis Lietuvos teritoriją. Lietuva galės jas ginti, nes jai pagalbos stos Sovietų Raudonoji Armija.

Anglijos ir Francijos Kapitalistų Bėdos

Toronto Daily Star įdėjo pranešimą iš New Yorko, kuriame sakoma, kad Londone yra organizuojama Vokietijos valdžia ir Anglijos valdžia esanti nusistatę tą valdžią pripažinti de jure ir dar paskolinti bent \$8,000,000. Pranešimas sako:

New York Daily News savo pranešime sako, kad Britanijos valdžia svarsto pripažinti de jure Vokietijos valdžios, įsikūrusios Londone. News sako, kad pranešimas paremtas "informacija, pasiekusia New Yorką cenzūros nepasiekiamais keliais."

Britanijos paskelbimas tos valdžios pripažinimo būtų lydimas apreiškimo Britanijos taikos pasiūlymu, priimtinau naujam Vokietijos "kabinetai," sako laikraštis.

Esą numatyti keturi žymūs vokiečiai pabėgėliai, kurie būtų pripažinti Vokietijos ministrais. Dr. Hermann Bauschning buvęs Dringio senato prezidentas, esąs numatomas kancleriu Dr. Rudolf Breitscheid, buvęs aršus nazis, gabus užsienio reikalų ekspertas, numatomas užsienio reikalų ministru. Dr. Joseph Wirth, buvęs Vokietijos kancleris, finansų ministru. Kapitonas Gottfried Treviranus, buvęs Brueningo kabinete, ministras be portfelio.

Siam kabinetui Anglijos valdžia paskolinsianti \$8,000,000 išlaikymui savęs ir pasiuntinių tose šalyse, kurios ją pripažins.

Šios valdžios sudarymo ir pripažinimo tikslas esąs dvejopas:

1. Parodyti vokiečiams, kad Anglija ir Francija kariauja ne prieš vokiečius, o prieš jų vado Hitlerio valdžią ir kad jos galėtų taikytis garbingomis sąlygomis bet tik ne su Hitlerio valdžia.

2. Patenkinti Lloyd George ir kitų reikalavimus svarstyti Hitlerio pasiūlymus taikytis.

Kiek tuose ganduose yra tiesos, sunku pasakyti, bet kas nors panašaus gali būti, nėra abejonės. Anglijos valdžia jau nekarta yra pareiškiusi, kad ji taikytųsi, bet tik ne su Hitlerio valdžia.

Londone Etiopijos karalius. Londone ir Paryžiuje steigama Čekoslovakijos valdžia.

Paryžiuje ir Londone gyvena Lenkijos valdžios žmonės.

Dabar apsigyvens ir Vokietijos valdžia.

Tiesa, Paryžiuje nuo senai gyvena "Rusijos" valdžia. Sakoma, kad dabar dar viena "Rusijos" valdžia bus suorganizuota New Yorke.

Jeigu Cemberlenas tokią politiką ves ir toliau, už kiek laiko Londone ir Paryžiuje bus visų Europos valstybių valdžios.

Kur Pasidėjo Lenkijos Orlaivynas

Prieš Vokietijos užpuolimą ant Lenkijos buvo kalbama, kad Lenkija turinti stiprų orlaivyną, susidedantį iš daugelio šimtu orlaivių. Bet karui prasidėjus tų orlaivių veik nebuvo girdėti.

Profesorius Akerman, kuris tuo laiku važinėjo Lenkijoje, Vokietijoje ir kitose valstybėse, šiomis dienomis sugrįžęs į Jungtines Valstijas pasakoja, kad iš tikrųjų Lenkija turėjo gan stiprų orlaivyną. Bet tiems orlaiviams nebuvę progos pasirodyti veikime. Didžioji Lenkijos orlaivių dalis, sako prof. Akerman, liko sunaikinta pačiose karo pirmose dienose jiems dar tebesant aerodromuose. Vokiečių bombardavimas visus Lenkijos aerodromus ir tas bombardavimas tiek buvęs pasekmingas, kad jis išsykio suparaliziavo Lenkijos orlaivyną.

Tas profesorius pasakoja, kad vokiečiai tą laimėjimą atsieki labai lengvai. Vienas dalykas, šnipų pagalba vokiečiams buvę žinomas kiekvienas orlaivių laukas, o antras dalykas, tai tas, kad Lenkijos aerodromai buvo įrengti senovišku pavyzdžiu ir aiškiausiai žiūrimi iš tolumos. Jis sako, kad menkas šviesos spindulys nakties metu aiškiausiai parodydavo, kur randasi orlaivių laukai, nes jie nebuvo visai užmaskuoti, o paruošti ir laikomi lyg sprotiniai orlaivių laukai. Menkas jų apgynimo apginklavimas suteikė vokiečiams geriausias progas. Na, o vokiečiai tuo ir pasinaudoję...

Jis labai stebisi gudriu vokiečių orlaivių laukų įrengimu. Jie esą taip užmaskuoti, kad iš viršaus žiūrint atrodo, kad ten esą kaimėlis, o ne orlaivių laukas. Kiekviena orlaivio patalpa esant apsupta dideliais medžiais ir patys namai, kuriuose laikomi orlaiviai, yra ne kampuoti, bet apvaliu stogu, taip, kad aušlės spinduliai krentanti iš viršaus slepia dideliu šešėliu jų sienas ir apylinkes. Orlaivių pakilimai ir nusileidimai naudojami ne platus pievų laukai, bet plentai. Mažais keleliais orlaiviai išvežami į plentą ir jie tenai pakilę skrenda pildydami užduotį.

Kur pasidėjo Lenkijos Orlaivynas? — Aš tavo man nupirktaš dovanas visas sugražinsiu rytoj.

Jis: — Nėra reikalo taip skubintis. Aš nemanau, kad taip greitai aš vėl susižieduosiu su kita.

Stasys: — Kas atsitiko, kad aš tavęs daugiau nebematau vaikščiojant su Maryte?

Kazys: — Aš negaliu pakęsti jos vulgarishko juoko.

Stasys: — Ištikrujų? Aš niekad to nepatėmyjau.

Kazys: — Todėl, kad tu nebuvai kada aš jai pirsšaus...

Viena Amerikos piliētė užėina laikraščio redakcijon ir aiškina, kad laikraštį neteisėingai pasikelbta jos vyro pavardė, už ku-

PASTABOS

Apie 80 United Church of Canada kunigų išleido manifestą, pasmerkiantį karą, kaip priešingą Kristaus mokymams.

Šis manifestas sukėlė susirūpinimą ne tik įstatymų vykdotojų tarpe, o ir dvasiškijs tarpe.

Atrodo, kad jie bus griežtai pasmerkti. Dauguma dvasiškijs šitą karą remia visomis jėgomis. Dvasiškijs skelbia artimo meilę, tačiau to neapraktikuoja.

Vokietijos dvasiškijs ragina vokiečius kariauti prieš francūzus ir anglus. Mūsų dvasiškijs ragina kovoti prieš vokiečius.

Dvasiškijs vieiton to turėtų versti visų šalių valdonus sulaukyti šias žudynes, vedamas už rinkas.

Mūsų "priešai" ir vėl pasirodė su pranašystėmis apie Liaudies Balsą "galą."

Bet jų "pranašystės" nieko daugiau nereiškia, kaip tik jų troškimas.

Ne vienas laikraštis jau sumažėjo del pabrangimo spaudos reikmenų, o Liaudies Balsas tebėra tokiu pat, kaip ir ėjo, ir nemano trauktis.

Tikrenybė rodo visai ką kitą. Nuo to laiko, kada prasidėjo šitas karas Liaudies Balsas gavo 17 naujų skaitytojų be vėjais. Daugiausia užsiprenumeruoja patys.

Nuo to laiko, kada šis karas prasidėjo, kairusis judėjimas žymiai pagyvėjo. Darbininkai pradeda ieškoti žinių darbininkiškoj spaudoj, darbininkų organizacijose.

Ypatingai didelį susidomėjimą darbininkai reiškia Sovietų Sąjungai. Jį tų šalių žiūri kaip taikos ir naujo gyvenimo žvaigždę.

"Aš esu labai patenkintas, kad Rusija rodo mums kelią," pareiškė Vancouver miesto majoras J. Lyle Telford, CCF narys.

Kapitalistinė spauda pilna verksmų, kad Vokietijoje labai smarkiai auga komunistinis judėjimas.

Nekurie komentatoriai prieina išvados, kad karui užsitęsusi kiek ilgiau Vokietijoje išsivers proletarinė revoliucija.

Kinija taip pat raudonėja. O Naujienos vic dar tebėrašo apie revoliucinio judėjimo susmukimą.

Jūs tur būt dar atsimentate apie Van der Lubbe, kuris Hitlerio agentų prašomas pasėmė ant savęs reichstago padegimo kaltę. Iš to žmogaus buvo juokiamasi visam pasaulyje, kai jis buvo nužudytas.

Tanašių Van der Lubbių Suventyose Valstijose atsiranda visa eilė. Visoki iš Komunistų Partijos išluoti elementai priešpažįsta prieš visokių darbelių, kad tik pakęsti komunistams.

Bet ateis laikas, kuomet jų prisipažinimai tiek vertės turės, kiek ir tikro Van der Lubbe prisipažinimas, kad jis palegė reichstaga.

Farmerys: — Tavo plaktukas veikia kaip žaibas, kalant visis. Naujai pastojes darbininkas: — Ačiū, kad patėmijai. Aš sakiau, kad aš greitas darbininkas.

Farmerys: — Ne, ne tai. Aš turėjau minty, kad jis niekad nepataiko į tą pačią vietą antrą kartą.

ŠYSENOS

Kaip Vokiečių Submarinas Pasiekė Scapa Flow

Delei nusikandinto Anglijos karinio laivo Royal Oak, kuris buvo tvirtiausias Anglijos laivyno bazė Scapa Flow, labai susidomėjo Jungtinių Valstijų laivyno viršininkai. Jiems yra labai svarbu patirti tas tikrasias priežastis kodėl vokiečių submarinai pavyko įplaukti į uostą ir ištorpeduoti tą didžiulį karo laivą, kad tuos patyrimus galėtų pritaikyti prie savo veiksmų, bei nuo jų apsisaugoti.

Visų pirma reikia žinoti, kad tas karo uostas yra saugomas minomis. Yra paliktas tik vienas laivams įplaukimo ir išplaukimo kelias, kuris žinomas tik laivyno viršininkams. Bet ir tas kelias prie pat uosto yra užvertas tam tikrais vartais siekiančiais jūros dugną. Laivui įplaukiant tie vartai atidaromi, o paskui vėl uždaromi. Kita vieta įplaukimas uostas nėra įmanomas, nes aplink visur pilnas vanduo prileistas minų.

Spėjimas, kad kokiu nors būdu vokiečiams pasisekė saugaus kelio sužinoti paslaptis, neranda pritarėjų. Nes jei tas ir būtų buvę vokiečių sužinota, bet jie jokiu būdu nebūtų galėję įplaukti į patį uostą pro vartus. Gi sekant kokį laivą iš pas-

kos, tai vartai vis vien nebūtų tiek ilgai laikomi atviri, kad submarinas būtų galėjęs paspėti įplaukti vidun, išbomarduoti Royal Oak ir paskui vėl išplaukti laukan į atviras jūras.

Jungtinių Valstijų laivyno komandierius ir fotografistas R. Smith sako, kad vokiečių submarinas turėjo įplaukti pro minomis nusėtą vietą. Kad tą jis galėtų padaryti buvo reikalinga žinoti kiekvienos minos vietą, kur ji stovi ir kokioji gilumoje.

Jis kaipo ekspertas karinis fotografistas teigia, kad tą kaip tik galėjo sužinoti vokiečių žvalgybiniai orlaiviai fotografavimo aparatų pagalba.

Smith sako, kad tropiškų vandenų dugną galima įžiūrėti net 120 pėdų gilumoje iš 10,000 pėdų aukščio, pagalba fotografavimo aparatu. Kur vanduo nėra taip grynas ir ramus, ar dugnas apžėlęs bei nuklotas dumbliu, tai vis vien esą galima įžiūrėti 40 pėdų gilumoje. O minos yra įleistos tik 30 pėdų gilumoje. Tad gerais aparatais nufotografavus vandenį būtų galima įžiūrėti jame tamsius taškus, kurie reikėtų ne ką kitą, o minas. Tuo būdu pagal sudarytą planą, submarinas galėtų prasilenkdamas minas

pasiekti savo tikslą. Savo spėjimui jis dar nurodo, kad vokiečių žvalgybiniai orlaiviai prieš torpedavimą dažnai lankydavosi toje apylinkėje ir kaip tik tuo laiku, kada fotografavimui patogiausias laikas: anksti nuo ryto, arba po pietų, kada saulė neatsispindi vandenyje.

R. Smith tiek yra įsitikinęs, kad orlaivių fotografavimų dėka submarinas įplaukė uostan, kad net ir dabartinius vokiečių žvalgybinius orlaivius toje apylinkėje atsilankymus vadina taigi fotografavimu tų vietų patyrimui ar nepakeistos minų vietos ir ar senųjų vieton nesuleistos didesnės.

Jis sako, kad Amerikoje yra naudojami 24 colių ilgumo linų aparatai, bet esą galima padaryti ir 60 ar net 80 colių ilgumo. O turint tokius aparatus iš 10,000 pėdų aukštumos jie taip pritrauktų žemę artyn, kad ji rodytųsi esanti čia pat prieš nosies. Nors jis nežinąs, ar tokius aparatus kas turi, ar ne, bet kadangi Vokietija linų išdirbystėje vadovauja visam pasauliui, tai niekas negali tikrinti, kad ji tokių aparatų neturi, sako R. Smith.

PRAGYVENO TUOS, KURIE JAM PRANAŠAVO GREITĄ MIRTĮ

Baltimorėj, Jungtinėse Valsti-

ose, šiomis dienomis Calis Daniels šventė savo šimto metų sukaktuves. O prieš aštuoniolika metų, kada daktarai jam grįžus iš pasaulinio karo darė operaciją tvirtino, kad jis ilgiau neišgyvens kaip iki rytojaus. Nežiūrint tokio daktarų tvirtinimo, žmogus jau išgyveno aštuoniolika metų ir pergyveno tuos daktarus, kurie jam pranašavo mirtį. Tie abu daktarai jau senai yra mirę, o senis karo veteranas linksmiai sau atšventė šimto metų sukaktuves.

Del Burtininkės Kvailų Žodžių Nužudė Dukterį Ir Pati Nusizudė

Jungtinių Valstijų gyventojų tarpe viešpatauja dar labai didelis prietarų žodžiais. Šiomis dienomis Seattle miestelyje įvyko šurpi tragedija, kuri labai ryškiai vaizduoja tą prietarumą.

Tula Powers neseniai buvo ištekėjusi už antrojo vyro. Bet šeimyniniai santykiai jį buvo blogi ir po nekuro laiko persiskyrė. Nors ir persiskyrusi, bet vis sekiodavo savo vyrą ir pavydėdavo jam del kiekvienos kitos moteries. Kartą ji sumanė užeiti pas burtininkę ir "sužinoti" savo likimą. Tą burtininkę, kaip paprastai burtininkės sako, pasakė jai, kad saugotųsi tamsios moteries, kuri norinti jos vyrą pavilioti. Del tų kvailų burtininkės žodžių ji taip užsidegė pavydu, kad nebeišlaikiusi lygsvaros griebėsi revolverio ir kėsinosi savo būvusį vyrą nužudyti, bet tas jai nepasisekė. Tada ji atsiskuko į savo dukterį 7 metų amžiaus, kurią turėjo nuo pirmųjų vedybų, ir ją vietoje nušovė. Po to nusizudė ir pati. Taip tai ji ir užbaigė savo gyvenimą su savim pasiimdama jauną gyvybę ir aiškiai liūdydama, kokios yra tamsios ir burtams tikėjimo pasekmės.

Senai projektuojamo Sovietų Palonaijos statymą jau pradėjo. Tam didžiausiam pasaulyje namui jau statomas pamatas. Pa-

Francijos kareiviai tēmyja kitoj pusėj Reino upės.

Rašo Dėdė Albinas

Kodel Prasidėjo Karas

(Feljetonas)

Jau baigiasi antras mėnuo, kai eina karas, bet pasaulis dar tikrai nežino už ką kariaujama, nei kodel tas karas prasidėjo. Vieni aiškina vienaip, kiti kitaip, o išvažda taip ir lieka nepasidarius. Stebėtis tiesiog, sakau, tenka, gyvenant šiais moderniškais laikais. Moderniškas protas išmislino, kaip reikia skraidyti padangėmis, kaip plaukioti po vandeniu; kaip padaryti iš muilo burbulų bombas, bei iš nusiūduojamųjų prirašyti ilgas pasakas apie smarkius mūšius, na, o to paprasto dalyko, kodel prasidėjo karas ir negali išmislinti. Užsikirtu kaip Pilypo ratai už kelmo ir nei krust.

Nedovanotinas nuo civilizaci-

matan yra statomi metaliniai statiniai, ant kurių laikysis visas namas. Vienas toks statinys yra 6 metrų aukštumo ir devynių metrų platumo, jis sveria 120 tonų.

Tokių statinių šiam Sovietų Palociui reikės 64, kurie jau sulieti ir atgabenti prie statymo vietos. Manoma, kad iki lapkričio mėn. pradžios pamatų statyba bus baigta.

jos atsilikimas. Jumoristai ir komikai sako, kad karo visai nebūtų buvę, jei Hitleris būtų mokėjęs juoktis. Visa nelaimė tame, kad Hitleris nemoka juoktis. Ir todėl dabar kariaudami, juoktis jį mokina. O kai jis išmoks juoktis, viskas bus gerai ir karo daugiau nebereikės.

Visai priešingą nuomonę turi tūhirurgai. Chirurgas pripratęs daryti operacijas ir piaustyti žmogus kūną, tad ir karo priežastį mato tame. Jie sako, kad karas prasidėjo todėl, kad Hitleriui nebuvo nupiautas liežuvis. Jei tokia operacija būtų buvusi padaryta ant liežuvio, o ne ant jo gerklės, tai ir karo nebūtų.

O dar skirtingesnę nuomonę turi diplomatai. Jie į dalyką žiūri giliau, rimčiau, taip sakant, iš diplomatinio taškaregio ir suranda, kad karui priežastis buvusi ta, kad Blombergas apsisvedė su stenografiste.

Ir reikėjo, sakau, tai stenografiste užsiimti su tuo Blombergu ir už jo tekėti. Ar negalėjo ji surasti sau kitą vyrą, arba ir visai senmerge palikti, delei visuomenės labo, taip sakant,

pasiaukoti. Bet kur ji tau... Mat, užsimanė merga ištekti, kai ožka šieno, ir ištekėjo, o tu žmogus ir kariauk, ir suk galvą...

Jeigu anksčiau būtų Hitleris buvęs išmokinamas juoktis, o vietoj gerklės operacijos būtų padaryta ant jo liežuvio, tai ir Blombergas gal nebūtų apsisvedęs su stenografiste, ir tuo būdu pasaulyje taika būtų likusi išgelbėta.

Bet žinok tu žmogus iš kalno kur slepiasi nelaimės priežastys...

Niekas tų priežasčių iš anksto nenumatė, todėl negalėjo jų ir prašalinti. Taigi ir karas visais žvilgniais pateisinamas.

Jeigu už tą karą kam atsakomybė puola, tai ji turi pulti komunistams. Taip, komunistams, todėl, kad jie iš anksto nenumatė tų priežasčių ir nenurodė, kad jas reikia prašalinti. Vietoj to, jie vis šaukė, kad Hitlerį reikia sulaukyti, kad reikia jam nusiūduoti kol jis mažas ir silpnas. Bet kaip jau visi matot, karo priežastis buvo visai ne ta. Jo sulaukymas nieko bendro neturi

(Nukelta ant 4 pusl.)

Kunigas sako pamokslą anglų kareiviams Francijoj.

ISPANIJOS RESPUBLIKOS FRONTUOSE

Lietuvių Savanorių Atsiminimai

1936—1939

SAGUNTO GYNYMAS

Rašo B. KATINAS

(Tęsinys)

Turėdamas progos aplankiau Sagunte amunijinės fabrikus. Tuo labiau norėjau juos aplankyti, nes pasikalbėjime su ten dirbančiomis merginomis sužinojau, kad fabrike prie artilerijos sviedinių tekinimo dirba ir viena lietuvaitė. Norėjau pamatyti ar tikrai trijų tūkstančių ispanių darbininkų jūroje būtų ir viena lietuvaitė. Nelabai norėjosi tikėti. Iš kur ji galėtų būt čia atvykusi? — kyla klausimas.

Nuėjus į nurodytą skyrių, tikrai radau lietuvaitę nieko sau išvaizdos — raudona, tvirtu sudėjimo ir gana jauna. Pasirodo, ji už politinį nusistatymą ištrepta iš Brazilijos. Nevyko Lietuvon, bet atvažiavo Ispanijon ir įstojo dirbti į šį amunijinės fabriką. Ji aptekino sunkiosios artilerijos sviedinius. Stebėtinai gerai žinojo savo darbą, tarytum koks įgudęs mechanikas būtų. Plačiai išsikalbėjome apie viską: fabriką ir taip toliau. Ji labai patenkinta fabriko tvarka: nėra darbininkų spaudimo prie darbo, nes kiekvienas čia stengiasi kiek gali. Laikė bombardavimo dauguma jų neapleidžia darbo ir nebėga į slėptuves — tai pasiryžėlės, nebijančios mirties jaunuolės, kurių troškimas kiek galint daugiau amunijinės pagaminti frontui. Jos didvyriškai perneša kasdienines orlaivių atakas, kaip ir kareiviai fronte. Tai ištikrųjų buvo ir noro šitokias karžyges ginti...

Nuo to laiko, kai mes gerai pavaišinom

italų bombanešius, jie atlėkdavo bombarduoti naktimis, — o jei dieną, tai skrisdavo 4,000 metrų aukštumoje ir del to fabrikas nelabai pataikydavo. Nors ir tankiai bombarduojant, nuostoliai nebūdavo dideli.

Taip Saguntą gynėme du mėnesius ir paskui gavome įsakymą išvykti į Teruelio frontą.

VIENA DIENA LEVANTEJ

Rašo A. T.

Sarrion miestelis ir apylinkiniai kalnai, gal būt ir buvo pats svarbiausias Levante fronto punktas, kuriuos užėmus "nacionalistinės" kariuomenės aukštajai vadovybei rodesi, ir gal ji buvo jau įsitikinusi, kad respublikiečiai negalės sudaryti stiprios atsparos linijos ir Valencijos pašėmimas bus greitai atsiektas. Todėl priešas ir dėjo didelės pastangas užimti Sarrioną ginančius kalnus ir prisiskinti kelį didžioju Valencijos-Teruelo plentu, o tą padarius, paiešti savo motorizuotas dalis ir visu smarkumu vyti Respublikos jėgas net už Valencijos.

Tam tikslui priešas sutraukė daug jėgų, kurias aprūpino itališkais ir vokiškais karo pabūklais: visokio kalibro patrankomis, tankais ir kita karo medžiaga, be to, nepaprastai skaitlinga aviacija.

Prasidėjo mūšis. Priešas virš 40 baterijų artilerijos nepertraukiama muše po 12-14 valandų į dieną respublikiečių pozicijas, o avianija po 10-12 kartų bombardavo ne tik pirmąsias linijas, bet užfrontėję esančius kal-

mus, atskirus trobėsius, kalnus ir slėnius — vienu žodžiu viską, kur tik numanė esant bi kokiai gyvybei. Tokie mūšiai ėjo ištisas tris dienas, o respublikiečių jėgos išlaikė savo pozicijas. Tik tai ketvirtos dienos vakare turėjo pasitraukti kiek atgal, paliekant Serrion miestelį tarp linijų. Pasitraukusios viename plento šone San Cristobal kalno guburiuose ir jų tasoje, o antrame Mora de Elbielos kalnagubrių pabaigoje ir vėl su nepaprastu pasiryžimu laikėsi, atkakliai kovodamos už kiekvieną teritorijos pėdą, brangiai perduodamas jas priešui. Kiekvienos kalvelės užėmimas puolikam kainavo nemažai gyvybių ir tūkstai čius kanuolių bei amunijinės bombų. Po smarkiausių kelių valandų artilerijos mušimo ir trijų, keturių kartų su mažomis pertraukomis aviacijos bombardavimų, kada pasileisdavo priešas atakon, kaip iš žemės išlysdavo Respublikos gynėjai ir versdavo krūvomis pirmyn žygiuojančius puolikus. Labai tankiai atmušdami jų atakas. Pragariski mūšiai prie Serrion užsitęsė virš poros savaičių.

Pasitraukiant iš Sarriono mūsų korpuso štabas buvo perkeltas į miestelį Barracas. Priešui puolant šis miestelis buvo be pertraukos aviacijos bombarduojamas, nes jis randasi kaip tik ant didžiojo plento ir jo užėmimas priešui buvo būtinas, kad tęsti puolimą Valencijos link. O taip pat gal ir nujaudė, kad čia randasi šio svarbaus sektoriaus Respublikos jėgų vadovybė, todėl ir nepagalėjo sprogstamos medžiagos, kad išdaužius užfrontėję kaimus ir miestelius būtų lengviau pralaužti fronto linijas ir kuo greičiausiai maršuoti Valencijon, kad ten triumfališkai minėti dviejų metų karo sukaktuves. Tą savo norą jau buvo apskelbę primėtytais ant mūsų linijų lapeliais, per radio ir laikraščius saikydami, kad "raudonieji" prisirašioti gerai "alpargatus" (audeklines šliurpės, virvų padais), bėgimui, nes motorizuotosios dalys eis nesustodamos.

Jau 13 liepos, 1938 m., o dar iki Valencijai didžioju plentu virš 100 kilometrų.

Priešas neriasi iš kailio stengdamasis pralaužti mūsų linijas, užimti miestelį ir leisti žemyn (nes nuo Barranas jau eina žemesnės vietos, jis yra virš 1,000 metrų aukščiau).

Pirmoji mūsų linija nuo miestelio tik už 12 kilometrų, antroji kiek arčiau. Apkasai nepergeriausi, nes pasitraukus iš Sarriono reikėjo apsisiti antroje nebaigtoje apsitvirtinti linijoje. Be to, korpuso dalys buvo nukentėjusios dviejų savaičių nepertraukiamuose mūšiuose, Sarrioną apeidus. Ilgas laikymas yra neįmanomas prieš tokį stiprų spaudimą. Armija ruošia neperlaužiamą liniją, priešą galutinam sulaukymui ir apgynimui Valencijos. Reikia atlaikyti frontas kol ji nebus tinkamai paruošta, svarbiausias obalsis — resistir! (priešintis).

Tą dieną priešas aviacija nuo pat ryto pradeda savo kriminališką darbą, — ratagvardijos bombardavimą. Trijose valandose pasirodo devyni bombanešiai, lydimi kelių dešimčių naikintuvų, savo apsaugai. Apuska ratu miestelį ir išmetę keliolika šimtų kilograminių bombų, atlėkė ant mūsų štabo, kuris radosi už 150 metrų nuo miestelio, atskirame name.

Visi kas gyvas slėptuvėje, išskiriant sargybą. Baisus žemės drebėjimas. Troškina dulkes ir dūmai besiveržia por duris. Jau, rodos, už sekundės, kitos neišlaikys slėptuvės arba bus užversta ir visi žūsimė. Dar keletas smarkių sprogimų; visi suvirstam ant žemės. Per dulkes ir dūmus viens kitą nelabai težiūrimė. Pamaniau, kad namo neliko nė pėdsako.

Sprogimams bent kiek atsitolinus, išbėgom laukan. Telefono, elektros laidai suverstose žemių krūvose painiojasi po kojų. Kelių bombų krista vos už poros metrų nuo slėptuvės. Aplink augusieji žmogaus storumo medžiai nukapati arba su šaknimis išrauti. Pribėgam prie namo, — pasirodo nesugriautas, tik smarkiai nukentėjęs: apdaužyti kampai ir sienos, išbirėję stiklai ir tinkas. Kuo greičiausiai tvarkoma telefono linijos. Raš-

tininkai bėgioja, jungia nukapotus laidus. greitai statomas susinešimas su kairiojo sparno divizija ir armijos štabu.

Aviacija jau du kart bombardavo mūsų pirmąsias linijas. Priešas bandė prasiveržti ravu pro Cerro Pelado, bet su dideliais nuostoliais yra atmuštas. Mūsų jėgos didvyriškai laikosi, — gaunam pranešimą iš kairiojo sparno divizijos karo lauko štabo.

Artilerija griaudžia be perstojojimo. Su dešiniojo sparno divizija telefono linijos dar nėra, jos sutaisyms užtruks bent pusvalandį. Nerimaujame. Linija sutaisyta greičiau, negu tikėtasi ir jau iš ten mums praneša:

— Visa priešos artilerija yra nukreipta kairian šonan, ant kaimynės divizijos; pas mus eina kontr-batarejų apšaudymas.

Viskas perduota armijai. Korpuso vadas papsėdamas didžiulę pypkę metriniu žingsniu matuoja kambarį iš vieno šono į kitą, giliai galvodamas. Pasuko prie lentos, kurioje iškabintas žemėlapis, išbraižytas melynynos ir raudonos spalvos paišalais. Raudonoji spalva reiškė mūsų linijas, su atatinkamais ženklais sužymėtas dalis, o mėlynoji priešos.

— Iššauk artilerijos viršininką! — krepšį ir savo padėjėją.

Tas be žodžio pildo įsakymą.

— Jau jis prie telefono, — ir perduoda auselę vadui.

— Komendantas N?

— ...

— Divizijos artilerijos grupė A. tegul apšaudo klonius ir tarpeklius, kad neduoti priešui ten susikoncentruoti, nes galima laukti iš ten atakos.

Padėjėjas kas penkios minutės šaukia divizijos vadus perduodamas įsakymus, primdamas pranešimus apie mūšius eigą ir juos perduodamas vadui, Politikomisaras irgi stropiai darbuojasi, kas momentas susirišdamas su divizijų ir brigadų komisarais.

(Bus daugiau)

Lietuvoje

VANDENIMIS PREKYBA VYKSTA GERAI

Kaunas. — Iš Liepojaus uosto per Mažeikius atvežta apie 12,000 tonų cemento ir daug geležies iš Švedijos.

Šiuo metu Nemunu iš Klaipėdos į Kauną atgabenama baidokais labai daug įvairių prekių, 10 baidokų atgabenoma geležies dirbinių, rūdos, cino, bituko-meksfalto smalos, druskos ir kitų prekių.

Susisiekimas Su Lietuva Atstatytas

Kaunas. — Pirmomis karo dienomis išvykimas iš Lietuvos į Ameriką buvo susitrukęs ir keliolika keleivių turėjo, nespėję į laivą įsėsti, vėl sugrįžti. Tačiau susisiekimas su Jungtinėmis Valstijomis ir kitais užjūrio kraštais nenutrūko. Jis palaikomas Švedų Amerikos linijos ir vienos olandų laivų linijos. Dabar vykstantieji arba išvykstantieji į Ameriką važiuoja per Rygą, Taliną, Helsinkį į Stockholmą, Švedijoje, o iš čia į švedų uostą Goteborgą, iš kur laivai plaukioja į Šiaurės Ameriką ir atgal.

Jau karui prasidėjus šiais metais iš Amerikos Jungtinių Valstijų atvyko į Lietuvą keliolika žmonių ir išvyko apie 50. Del draudimo premijų pakėlimo laivams, susisiekimas kiek pabrango.

Rugsėjo 25 d. per Rygą atvežta 300 maišų pašto iš Amerikos Jungtinių Valstijų ir Australijos, siųsto į Lietuvą. Taip pat gauti keli siuntiniai, išsiųti lietuvių firmoms dar prieš karui prasišėdant.

TVARKOMI KLAIPĖDISKIŲ REIKALAI

Kaunas. — Klaipėdiškių reikalams tvarkyti komisijos pranešimu, nežiūrint dabartinės padėties, paskutiniu laiku sutvarkyta daug privačių asmenų Klaipėdoje pasilikusio turto reikalų ir įmokėjimai į trečiąją sąskaitą nėra sustoję. Valstybinis turtas likęs Klaipėdoje, būsiąs sutvarkytas atsiskaitymo keliu.

"Maistas" Statys Darbininkams Namus

Kaunas. — "Maisto" fabrikas yra nusistatęs prie savo Kaune esamų skerdyklių pastatyti didesni skaičių namukų, kur "Maisto" darbininkai galėtų už tinkamą nuomą patogiai ir sveikatai palankiose sąlygose gyventi. Ši rūdėnį jau visa eilė tokių namų baigiama statyti. Namai

yra dviejų aukštų, dviejų tipų. Vienuose namuose yra butai iš vieno kambario, erdvios virtuvės ir vonios kambario. Kituose namuose butai yra iš 2 kambarių ir virtuvės bei vonios. Kiekvienam butui yra atskiras sądėlis ir tvartas ir atskiras gabalas žemės daržui ar sodui. Namus darbininkai gauna išsimokėjimui pigiomis ilgalaikėmis 2 nuosimčių paskolomis nuosavybėn.

Prie fabriko yra nupirkta didelis žemės plotas, kur kasmet bus statoma daugiau tokių namų, kol išaugs gražus, planingas darbininkų miestelis. Miestelio plane numatytos vietos būsimoms gatvėms, sporto ir poilsio aikštėms, privažiavimas ir t.t. Panašius darbininkams namus statyti yra pradėjęs ir "Lietūkis."

LIETUVOS STUDENTAI

Kaunas. — Lietuvos V. D. universitetas iki šio pavasario semestro yra pripažinęs aukštojo mokslo laipsnius 3,144 asmenims, o šio pavasario semestre 238 asmenims, iš viso iki šiol 3,382 asmenims. Vien teisių fakultetas pripažino 1,106 diplomus. 1939 metų pavasario semestre buvo 2,893 studentai, iš kurių tikrų studentų 2,576 ir laisvųjų klausytojų 317. Daugiausiai teisių ir medicinos fakultetuose.

Gausūs Lietuvos Durpynai Negalės Patenkinti Reikalų

Kaunas. — Lietuvai kietojo ir skystojo kuro neturint ir miškais nėsant turtingai, ypatingas dėmesys kreipiamas į durpių gamybą ir durpinio kuro išnaudojimą ne tik apšildymui, bet ir pramonės reikalams. Lietuvos durpynų plotas dar galutinai nenustatytas duomenimis, siekia 65-70,000 hektarų. Tuose durpynuose galima skaičiuoti tinkamų kasimui durpių esama apie 30 nuos., vidutiniškai sudurpėjusių irgi apie 30 nuos., likusioji dalis taigi apie 40 nuos. dar jauni, nesudurpėję.

Stambesnių durpynų, kurių tikrų pramonei durpėms gaminti, skaičiama apie 40 nuosimčių, skaitoma apie 40 nuosimčių bendro durpynų plato. Iš jų būtų galima gauti pramonei tinkamų durpių apie 48 milijonus tonų. Šiuo metu durpių gamyba Lietuvoje siekia apie 230,000 tonų per metus.

Lietuva vis dar labai daug kuro tebeimportuoja. Pav. 1938 metais įvežta akmens anglų 306,210 tonų už 11,010,000 litų ir skystojo kuro 47,170 tonų už 5,970,000 litų.

Norint, kad ir pusę importuo-

jamo kietojo kuro pakeisti durpėmis, reikėtų pagaminti kasmet apie 600,000 tonų durpių. Taigi, dabar žinant, kokie yra Lietuvos durpių išteklių ir kiek jų kasmet reikia pagaminti, bus aišku, kad ir durpėmis tenka elgtis taupiai ir apdairiai. Tuo labiau, kad durpės ateityje, numatoma, galės būti vartojamos ne vien kuriai, bet ir kitų vertingų produktų gamybai, kaip tai izoliacinei medžiagai statyboje, durpių kraukui žemės ūkyje, o gal ir skystajam kurui, nes dabar benzino varymas iš durpių laikomas jau klausimu išspręstu, tik kol kas per brangiai apsieina.

Ką Lietuviai Naudoja Vietoj Žibalo

Kaunas. — Atsiradus reikalui pakeisti žibalą kitomis degamomis medžiagomis, ypač po to, kai vyriausybė žymiai atpigino denaturuotąjį spiritą, Lietuvoje atsidarė nauja plati pramonės šaka, tai spiritinių ir karbitinių lempų, žibintuvų ir virtuvų gamyba, kuria Kauno pramonininkai labai susidomėję. Pramonės ir prekybos departamentas, saugodamas vartotojų nuo netikusių, žada leisti pardavinėti tik tokius modelius, kurie bus patogūs, taupūs ir pigūs.

Be to, suvaržius skystojo kuro vartojimą autovežimams, pradėdama domėtis autogeneratoriais vartakliais, kuriuos lengvai galima pritaikyti sunkvežimiams ir autobusams. Paskutiniu metu yra atsidarę tokių gazogeneratorių vartaklių, kuriems nebereikalinga medžio anglies, kaip buvo iki šiol, bet užtenka paprastų malkų. Tų gazogeneratorinių vartaklių jau siūloma pirkti ir žadama pasiūlymu pasinaudoti.

Tokiu būdu visais kuro atžvilgiais Lietuva gali pasidaryti nepriklausoma nuo užsienių ir nuo kuro padarinių.

DEL PILIETYBĖS KLAIPĖDOS KRAŠTE

Kaunas. — Patiriama, kad neseniai pasirašyta tarp Lietuvos ir Vokietijos sutartimi dėl klaipeidiškių pilietybės, klausimas ešąs išspręstas taip, kad tie klaipeidiškiai, kurie Klaipėdos krašte gyvena prieš Klaipėdos prijungimą prie Lietuvos, tai yra ligi 1923 metų, laikomi Vokietijos piličiais, gi visi po 1923 metų atvykusieji ir turintieji Klaipėdos krašto vidaus pasus — laikomi Lietuvos piličiais, o jei tokie pasilieka gyventi Klaipėdos krašte, tai laikomi svetimšaliais.

Sovietų Sąjunga Visados Buvo Lietuvai Drauginga

Kaunas. — Lietuvos Savanorių Sąjungos Centro Valdyba išleido atsisaukimą į visuomenę, kuriame pabrėžusi 1920 metais Maskvoje pasirašyta su Sovietų Sąjunga taikos sutartimi nustatytas sienas ir nusistovėjusią gerą kaimynystę, sako: "Nesuklysimė sakydami, kad viena iš priežasčių, dėl kurių Lietuvoje esama gero jausmo Sovietų Sąjungai, yra ta, kad ši valstybė per visą eilę metų pastoviai priėjautė Lietuvai ir ją užstojo jos kovoje dėl savo tautinių idealų, kurie, Suvalkų sutartį paneigus, liko visiems mums atmintinu būdu neįvykdyti. Tvirtai tikime, kad realizuojant dabar bendrą sieną ir tiesioginę kaimynystę tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, įvykių dalyvių nebus užmirštas nė būtinas reikalas leisti mūsų tautai realizuoti ir save tautinį idealą, kurio įgyvendinimui yra, beje, ir tvirtas sutartinis pagrindas." Del santykių su antru didžiuju kaimynu, L.S. S. Valdyba sako: "Vakaruose turime kitą galingą kaimyną, Vokietiją, su kuria taip pat yra nu-

Suvienytų Valstijų sekretorius Cordell Hull, Europos karas tei-

sistovėję visiškai geros draugiškos kaimynystės santykiai, kuriuos mums tenka ir toliau atidžiai palaikyti."

Del dabartinės padėties atsisaukime sakoma: "Visa mūsų tauta giliai įkainojo tą nepalyginamą laimę, kurią mums mūsų laisva tėvynė suteikė, apsaugojusi mus nuo pareigos lieti kraują už svetimųjų reikalus, kaip kad tai dažnai įvykdavo praeityje, kai mūsų kraštas ar kuri kita dalis būdavo svetimųjų valdžioje. Todėl kiekvienam tautiečiui, kiekvienam piliečiui palieka taip pat galioti prievale, susibūrus vieningai aplink krašto vadovybę, lengvinti jai atlikti tą jos tarptautinį uždavinį."

Kaip Kunigas Išduodamas Vekselį Įkliuvo Bėdon

Nuo senai šiaulių mieste gyvena vienas kunigas, kuris labai dažnai nuvykdavo Amerikon bažnyčios reikalais ir vėl sugrįždavo. Tuo būdu jo šiaulių banke indeliai labai smarkiai augo. Vienu tarpu sugrįžęs iš Amerikos Lietuvos į šiaulius susipažino su viena moterimi. Ta moteris jam "krito" akin iš ko prasidėjo meilės romansas. Prasiėjo jį dažnius pasimatymai, suėjimai, vaišės...

Viskas būtų pasibaigę gerai, jei ne tie nelemti vekseliai, kurie taip Lietuvos valstietį smaugia. Vieną kartą kunigas būdamas geramė ūpe tiek įsismagino, kad tai savo draugei už dėkingumą išrašė 10,000 litų vertės vekselį. Po kiek laiko jis "dvasios" reikalais vėl išvyko Amerikon, o ta jo draugė vekselį pristatė teismo antstoliui ir jį užprotestavo. Antstolis pradėjo ieškoti pinigų ir ant jo esančių pinigų banke uždėjo draudimą.

Bankas tuojau apie tai pranešė Amerikon išvykusiam kunigui, o šis tuojau davė atsakymą, kad vekselio neapmokėtų, nes tas vekselis esąs suklastuotas. Reikalas atsisdūrė į teismo rankas. Kunigas tuojau sugrįžo iš Amerikos ir teisme pareiškė, kad po vekseliu ne jo pasirašyta, kaip parašas esąs suklastuotas. Gy nėsi, kaip šv. Petras Kristaus. Bet šiais moderniškais laikais nėra taip lengva savo pa rašo užsiginti. Tuojau buvo pakviesti ekspertai ir jie išaiškino, kad po vekseliu pasirašyta kunigo ranka, kad vekselis nėra suklastuotas.

Teismas remdamasis ekspertų tvirtinimais, kunigo kaltinimus atmetė, vekselis realizuojamas. Taip tai išliko visam kunigo romansas aikštėn už ką jam prisiėina dabar raudonuoti. Bet to nepakaks, jis dabar bus traukiamas tieson už klaidinimą valdžios organų ir melagingą teis-

me liudymą ir priesaikos sulaužymą. Tai taip Lietuvoje kunigėliai vienas po kito demonstruoja savo krikščionišką dorą ir Dievo prisakymų pildymą.

LIETUVOJE PARDAVINEJAMOS DUJOKAUKĖS

Kaunas. — Paskutiniu laiku tarptautiniai traukiniai daug keleivių ir per Lietuvą pravažiuoja dujokaukėmis vežini. Ir Lietuvoje jau galima pirkti žymiai papigintų dujokaukių, kurias pardavinėja ekonominė karių bendrovė.

STATYS TREČIŲ CUKRAUS FABRIKĄ

Kaunas. — Vyriausybė pritarė trečiojo cukraus fabriko statymui. Jis bus statomas prie Panevėžio. Paruošiamieji darbai jau atlikti. Cukraus suvartojimas Lietuvoje paskutiniaisiais metais paaugo 15-20 nuosimčiais.

Kodel Prasidėjo Karas

(Atkelta nuo 3 pusl.)

su karo išsivystymu, — Hitleriui reikėjo nupiauti liežuvį, išmokinti jį juoktis ir stenografistei netekėti už Blombergą, štai kas turėjo būti iš anksto numatyta.

Del vietos to, buvo naudotasi giliu senovės patyrimu, kaip nurodo ir mokina senoji istorija. Mes žinome gerai, kaip anuo metu archangelas Gabrielius pasakė panai Marijai apie jos likimą, kaip angelas sargas saugojo kiekvieną muziką ir taip toliau ir t.t. Tad ir Europos taikos saugojimui panaudojo tą gilų senovės patyrimą. Iš ambreliaus padarė angelo sparnus, prirėdo juos prie žmogaus kupros ir paleido skraityti po Europą. Pasekmės buvo stebėtinai! Taika liko išsaugota visai šios žmonijos karta! Apsidžiaugę pasaulis ir nešė laurų vainikus ir klojo juos po kojų archangelui Gabrielui...

Viskas būtų buvę gerai, tik vyko viena maža klaidukė — nenuskuto tam angelui sargui ūnų! Tie ūsai nelemti ir išdavė išą paslaptį, visi pamatė, kad sąs angelas "phoney", netikras. O antras dalykas buvo tame, kad katė jam perbėgo skersai taką. Ji viską ir sugadino, todėl ir tautos išgelbėjimas subirėjo.

Bet ir durnius gudrus po laiko, — reikėjo tą iš anksto nu-

taatyti. Tai tiek apie karo priežastis. Kas liečia klausimą už ką kariaujama, tai dalykas nėra taip labai kombinuotas. Visiems turėtų būti aišku, kad karo ginklai ir mašinos, kaip visi kiti daiktai, rudija, kada jų niekas nevartoja. O kas rudija, tas genda, kas gen-

LAISVOJI SAKYKLA

Kaimietį Prasčioke, Štai Tau Trumpa Pasakaitė Apie Tai, Ką Matė Svyrnuoklis Beržas Angan Iš Sale Vieškello Einant Iš Kupiškio į Pajuodupio Ir Mirobelio Dvarą

Ar daug tarp Amerikos lietuvių gyvųjų tarpe rasime esybų, kurios drąsiai nesvyruojančiai galėtų pasakyti: štai, kurybinės kultūros darbelį nuveikiau, įvykdžiau.

Tiesa, viena kita esybė, kuri dar neįkainuota, neįvertinta, randasi ne tik Chicagoje, bet ir kitose Amerikos dalyse. Vienoktos esybės Motulės Lietuvos iki šiol dar netapo atžymėtos ordenais, medaliais, neigi riebia pensija. Mat, mūsų Motulės Lietuvos atstovai sėdintieji Washingtone, D. C., tųjų esybų netėmyja.

Ar žinai kodel netėmyjo, nepastebėjo? Čia man norisi išvardyti užsipelnusias esybes ir del ko nepastebėjo, nemato tųjų esybų ponai Motulės Lietuvos atstovai Washingtone, D. C., sėdinti. Bet paliksiu nepaskelbęs. Jie patys pamatys, kada jų išdidumas ir akulmas prives prie "pakaros," o likimas nuveš Archangelskan miškų kirsti ir malkas skaldyti.

Vyskupas Matulionis sugrįžęs pas Motulę Lietuvą ir atvykęs atlankyti Amerikos lietuvių kolonijas, persergėjo ponus staiga iš po patilės išlindusius ir apsiškelbusius Lietuvos valdonais, kad liautųsi alinę ir kalėjimuose kankintų tikrus vaikus Motulės Lietuvos — nepaklausus!

Artinasi tas laikas, kada turės savo darbų sąskaitas pateikti, savo darbų už per 13 metų šeiminkavimą Lietuvos žemelėje. Vilniaus kraštas išvaduos! Bus neužliks išvaduoti ir visa Lietuva! Tik aklas ir užsikirtėlis negali matyti... Gaila bus prarasti dvarų centrus, mūrinius

da, tas lieka nebetikęs, o kas lieka nebetikęs, tas netinkamas naudojimui, kas nebetinkamas naudojimui, tas yra sugedęs dalykas, ir vienu žodžiu, neša nuostolių. Rodos nesunku būtų žmogaus protui suprasti, kiek būtų nuostolių padaryta, jei tie visi ginklai surudytų ir sugestų. Sykiu su jais sugestų ir prapultų visi tie milijonai dolerių, kurie j tuos sudėti. Bet kada yra karas, tai juos naudoja, o kada naudoja, tai jie šveičiasi. Kas šveičiasi, tas nerudėja, o kas nerudėja, tas negenda, kas negenda, tas tinkamas naudojimui, o kas tinkamas naudojimui ir yra naudojamas, tas neša pelną. Aiškiausiai logiška išvada, kad karas neša pelną.

Atrodo, kad tuo klausimu ir nereikėtų daug ginčytis. Pakaktų pasakymo, kad kariaujama todėl, kad neša pelną ir pabaigtas kriukis. Logika yra viena ir visiems jos reikia laikytis. Bet kur tau!...

Vieni sako, kad kariaujama prieš Hitlerį, kiti, kad prieš hitlerizmą; vieni už vienos ar kitos šalies atstatymą, kiti — už sugriovimą; vieni prieš komunizmą, kiti prieš fašizmą... Vienu žodžiu, tikras chaosas.

Bet visados kyla chaosas, kada nesilaikoma logikos arba vienos minties.

Na, ir kodel neprieiti prie vienos minties? Už karą apkaltinti Dievą, ir pasakyti, kad karas kilo iš Dievo valios, o kariaujama už demokratiją, taip, kaip praeitame kare, kad buvo padaryta. Ir viskas būtų gerai.

Bet kur tau... Šiais laikais žmonės viską daro moderniška, net ir karo priežastis moderniška negali išaiškinti.

LONDONAS. — Lenkijos ambasadorius Londone pranešė, kad visi lenkai gyvenantieji Anglijoje yra mobilizuojami kariniais tarnybais, kurią turės atlikti Francijoj.

namelius... Bet ir Archangelske trūksta malkų skaldytojų. Lietuvos ponai generolai, kurie p a r a š o dūmų neragavę sykiu su dvarų valdovais turės nuvykti Archangelskan malkų skaldyti, kad muzikų — chamų vaikai nesušaltų.

Ar tai ne ironija? Prakeiktas žmogaus likimas, ar ne? Ponučiai, kurie Lietuvos žemelėje šeiminkavot ir daugumoj savo plauko žmonelius apdovanojot ordenais, medaliais ir dar priedan riebia pensija iki gyvos galvos. Kas mokės riebias pensijas, kada skaldysit Archangelsko tundrose malkas?...

Veđa vieškeltai iš Kupiškio į buvusį Pajuodupio ir į Mirobelio dvarą — tųjų dvarų jau nėra! Išdygo kaimai, kurie kyšojo savo galvas iš ponų gyvenimo ir tvirkavimo namų stogų, subirėjo — jų jau nėra! Bet gyuoja dar seni svyrnuokliai beržai baudžiaininkų ranka sodinti šale vieškeltai — rodanti kelią į Pajuodupio ir Mirobelio buvusius dvarus — kur mūsų senųjų močiulių ašaromis buvo laistomi ir augo. Jie dar gyvi, tieji pražilę, sukumpę svyrnuokliai beržai. Jie vieninteli liudininkai senos nuozmios, skaudžios praecties — dar gyvi liudininkai!

Praeivi, pavargę atsisėsk pailsėti paunksmėj prie seno, pražilusio ir sukumpusio svyrnuoklio beržo, — jie patys pasakys ką matė, pergyveno! Jie pamatys dar daugiau ir tai bus mūsų vaikams ir anūksams tautosakai, kurje įrašys į istorijos lapus lietuvių tautos vaikų vargus ir kančias, kad jiems, anūksams, lengviau ir laisviau gyventųsi. Tai bus paskutinė pasaka, kuri bylos kaip tautos vadas su savo pasekėjais su ginklu rankoj, neteisėtai užgriebus atgimusios ir dar nesutvirtėjusios nepriklausomos Lietuvos vairą. Saurė, engė ir kalėjimuose kankino tikruosius Motulės Lietuvos vaikelius. Ir už tąją neteisybę ir nuozmumą, sušitą neteisybę ir nuozmumą, užsitęgus Lietuvos Tautos Taryba Vilniuje surinko, suėmė ir išvežė Archangelsko tundras medžių kirsti ir malkų skaldyti, kad muziko — chamo vaikai nesušaltų.

Dr. A. L. Graičiūnas

VATIKANAS. — Kardinalas Hlond grįžta Lenkion. Popiežiaus nuncijus Berlyne Cesare Orsenigo išėmė pasą kard. A. Hlondui sugrįžimui į Lenkiją. Vatikanas formališkaip pripažįsta lenkų valdžią Paryžiuje ir lyg tai smerkia Hitlerį už pagrobimą Lenkijos, kuri buvo viena iš labiausiai atsidavusių valstybių popiežiui, bet matytis, kad susikalba kaip nors su Hitleriu ir siunčia atgal į Lenkiją pirmąjį "bažnyčios kunigaikštį" Lenkijai. Išvažiavimas Hlondo į vokiečių okupuotą Lenkiją faktinai pripažįsta vokiečių okupaciją.

Garsus Kanados piešėjas Bertold Imhoff, gyvenąs Saskatchewan provincijoje, matomas kar-

Streikas Minkštosios Anglies Kasyklose

BIENFAIT, Sask. — Mainie-rių kova už pagerinimą darbo są-lygų ir išreikalavimą uždario po 40 cent. į valandą, su kasyklų kompanija jau tęsiasi nuo 1938 metų.

Praeitais metais čia susiorga-nizavo C.I.O. unija iš 95 nuosim-čių čia kasyklose dirbančių dar-bininkų ir todėl, kad kompanija atsisakė pildyti darbininkų rei-kaavimus buvo paskelbtas strei-kas. Kanados valdžia tuojau ė- mės žygių, kad darbininkus su kompanija sutaukyti. Įsakė kom-panijai gražinti darbininkus prie darbo, kurie buvo išvaryti ir pa- tarė taikytis.

Per metus laiko tęsėsi "tai- kos" pasitarimai. Buvo susirinkę du kartu talkymo komisijos bei įvykusios kelios konferencijos. Pirmajam susirinkime bosai pra- šė duoti dvi savaites laiko del at- sakymo į dabinių reikalavi- mus. Unijos atstovai vietoj dve- jų savaičių davė keturis mėne- sius laiko, kad turėtų pakanka- mai laiko apsigalvoti ir nenusi- kriauti savęs, nei darbininkų.

Sių metų gegužės mėnesį buvo antras taikos komisijos susirin- kimas. Šiame susirinkime kom- panijos atstovai turėjo galutinai duoti atsakymą, ir jie atsakė, kad unijos reikalavimus atmets. Bet valdžios atstovai davė įneši- mą, kad reikia pakelti darbinin- kams uždarbį iki 40 cent. į valan- dą, o dirbantiems akordinį dar- bą, kad mokėtų po 22½ cent. už sukrautą toną anglies. Unijos atstovai su tuo sutiko ir darbi- ninkai vienbalsiai pritarė. Bet kompanija sutiko tik pripažinti tokį mokestį, bet atmetė unijos pripažinimą.

Bet kompanijos pažadams dar- bininkai netiki, nes šioje apylin- kėje jau vieną sykį buvo apgauti 1931 metais, kuomet streiko metu policijos kulkos buvo nu- žudytas mūsų tautietis drg. P. Morkūnas. Netrukus unijos atsto- vai suaukė visų darbininkų susi- rinkimą. Tame susirinkime per slaptą balsavimą 699 unijistai pasisakė stovį už reikalavimą u- niją pripažinti ir reikalui esant eiti į streiką, o prieš pasisakė tik 21 darbininkas.

Tokį darbininkų tarimą išgir- dęs Saskatchewan gubernato- rius, tuojau unijos atstovus pa- šaukė pas save konferencijai. Konferencija tęsėsi per dvi sa- vaites, bet tokiais veiksmais kompanijai nepavyko sudaužyti darbininkų reikalavimų ir jų vie- nybės.

Kadangi kompanija atsisakė pildyti darbininkų reikalavimus, tai unijos atstovai sugrįžė apie tai pranešė darbininkams ir pa- ragino, kad darbininkai ruošūsi streikui. Šį pranešimą darbinin- kai užgrynė audringu rankų plo- jimu. Kompanijai dar buvo duo- ta trys dienos laiko apsisvarsty- ti, bet ji į darbininkų reikalavi- mus dabar visai nekreipė dė- mesio. Vietoj to ji pasirūpino pargisabenti garinių kastuvų, kurie vienu sykiu paima 8 jar- dūs žemių ir gali kasti 40 pėdų gilumo duobę. Šiame distrikte anglių klodai yra tik už 30 pėdų, todėl naudojant tokius garinius kastuvus, kompanija gali apseiti su mažu darbininkų skaičiumi. Apie visą kompanijai priklausan- tį žemės plotą iškabino iškabos uždraudžiant svetimam žmogui ant jos užėiti. Tokiu būdu kom- panija turėjo mintį, kad prisileidusi skėbų galės darbą tęsti, o darbininkai neturės teisės ant jos valdomos žemės užėiti ir taip pasiseks jai sulaužyti streiką. Tuo tarpu, kada darbininkams kompanija nesutiko mokėti po 40 cent. į valandą, skėbams ji mokėjo po 50 cent.

Bet šis planas kompanijai nepa- vyko. Streikas buvo paskelb-

tas ant 16 d. spalio mėn., pirma- dienio.

Kaip paprastai visi šios apy- linkės mainieriai šeštadienio va- kare išvyksta į miestą ir grįžta tik pirmadienį, kada reikia stoti darban. Tuo unijistai pasinaudo- jo ir iš šeštadienio vakaro visą kasyklų apylinkę apstatė strei- kėriais, pikieto linija. Ir kada ske- bai norėjo grįžti į darbą, jiems kelias jau buvo uždarytas. Vie- noj vietoj virš 20 skėbų buvo pa- silikę dirbti, bet už poros dienų jie buvo priversti irgi išeiti į streiką, ką jie ir padarė ir dabar prisirašė unijon sykiu su visais streikuojais.

Tas labai įpykino kompanijos bosus. Pikieto linijoms draskyti jie išsismislino tais keliais, kur stovėjo darbininkai, važinėti sa- vo automobiliais net po 75 mylių per valandą greitumu, ir visai ne- sisingoti. Taip vienas darbinin- kas buvo permuštas ir sužeistas. To negana jie pasisamdė du mu- šeikas, apginklavo juos privaishi- no alkoholiu ir pasiuntė pro- vokuoti susikirtimus su darbi- ninkais. Bet šioms įvyko nelai- mės. Iš girtumo ir per greito va- žiavimo ant užsikimšusio apvirto jų automobilis net keturis kar- tus apsisversdamas. To pasekmė- vienas nulaužė koją, o kitam iš- laužė tris šonkaulius. Piktietuot- jai pribuvę tuojau juos nugink- lavo ir pašaukė policiją, atidavė jų ginklus, ir piktietavimą tęsia toliau. Kitose kasyklose visai ne- reikia pikietuoti, ten lig vieno darbininkai streikuoja.

Kuo baigsis streikas dar sun- ku pasakyti, bet jei taip vienin- gai ir tvirtai darbininkai laikysis, tai negalima abejoti, jie laimės.

Streikerys

Padėka Dr. H. Rosenfeldui

MONTREAL. — Noriu viešai pareikšti padėkos žodį Montreale Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos daktarui H. Rosenfel- dui už jo gerą priežiūrą laike operacijos, kuri buvo padaryta mano pirštui. Darant operaciją ir po jos, daktaro nuosirdi ir są- žininga priežiūra daug pagelbė- jo del mano piršto išsaugojimo ir greito pasveikimo, kas yra la- bai svarbu kiekvienam darbinin- kui.

Taipgi daktaras Rosenfeldas man daug pagelbėjo išieškant kompensaciją, nes ir navikaulį ant piršto gavau bedirbdamas dirbtuvėj.

Už tą visą daktaro man pa- tarnavimą, jaučiu sau už parei- gą, kaip asmuo ir minėtos pa- šalpinės draugijos narys, išreikš- ti gilią Dr. Rosenfeldui viešą pa- dėką. Ir linkiu jam kaippa sąži- ningam gydytojui gero pasiseki- mo savo profesijoje. Taipgi pa- tariu ir kitiems lietuviams esant reikalui kreiptis pas Dr. H. Ro- senfeldą.

V. Bunkus

Lietuviai Artistai

TORONTO. — Einant pro šalį Grubevičiaus krautuvės ir Ka- mičaičio restorano, man krito į akį du skelbimai išstatyti lange, kuriuose skelbiamas būsimas Maskaradas ant 6 Denison Ave., šeštadienį, spalio 28 d. vakare. Bet tuo pačiu laiku tie skelbimai skelbia ir tą faktą, kad mūsų tarpe yra artistų, kurie savo ta- lentą labai gerai parodo tuose skelbimuose.

Tie artistai yra Hilda ir Lily Sarapaitės. Jos jau ir anksčiau yra labai gražiai pasirodžiusios šioj srityj, bet jų vėliausias dar- bas yra ištikrųjų girtinas ir daug lietuvių grožisi jų darbu.

Praeivis

Kas Naujo Toronte

Toronto Lietuviai Gražiai Pami- nėjo Vilniaus Atgavimą

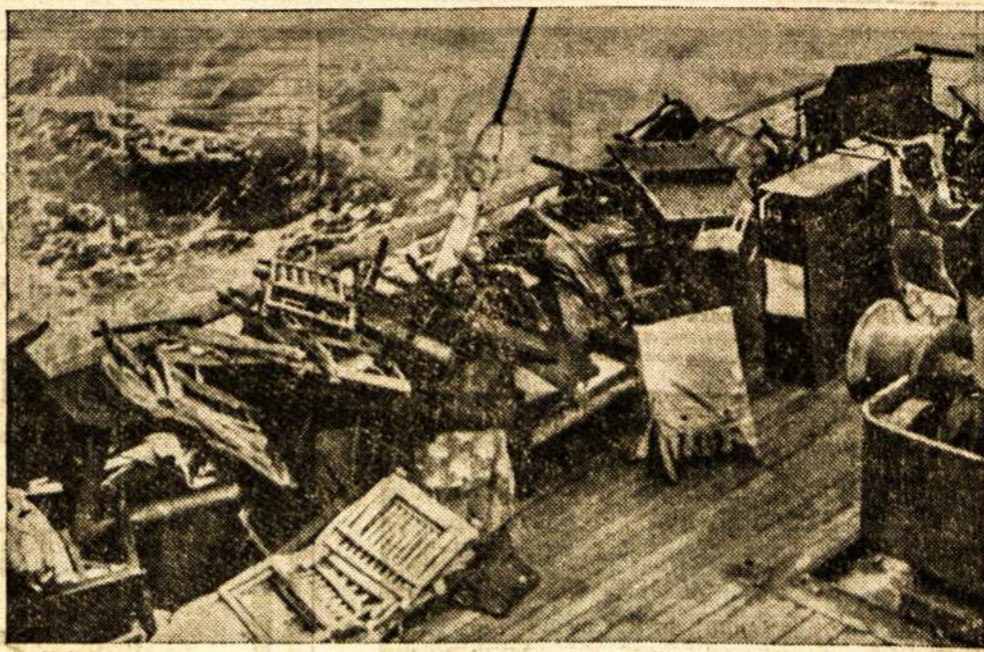
Pereitą šeštadienį vakare To- ronto Lietuviai Komitetas Lietu- voj Demokratijai Atsteigti su- rengė iškilmingą vakarą — su- dėjus visiems lietuviams pasi- džiaugti Vilniaus atgavimu.

Pirmiausia ant scenos pasiro- dė Bangos Choras, kuris sudai- navo Lietuvos himną ir dar tris gražias liaudies dainas. Paskiau moterų ir vyrų oktetai sudainavo po porą dainelių. Ant galo drg. Leišienė sudainavo gražią, griau- dingą dainelę solo. Programos viduryje, to vakaro pirmininkas, drg. Z. Janauskas, trumpai api- buodino, kaip Lietuva atgavo Vil- nius ir kam ji turi būti dėkinga už Vilniaus ir jo krašto atgavimą. Taipgi priimta rezoliucija Lietu- vos valdžiai reikalaujant paliuo- tuoti antifasistinius kalinius ir sugrąžinti demokratines teises Lietuvos liaudžiai. Iš publikos pasiūlius Komitetas tapo įgaliot- tas pasiųst pasveikinimo telegra- mas V. Molotoviui ir J. Urbšui už sudarymą draugiškos ir ap-

sigynimo sutarties tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos.

Po koncertinės programos, prie smagios muzikos tęsėsi iki vėluma šokiai. Bendrai, iš pub- likos išraiškios, matėsi, kad visi linksmūs, gyvi, su džiaugsmu veiduose: vieni smarkiai sukosi erdvoje svetainėje šokdami lie- tuviškus ir "moderniškus" šo- kius, o kiti susėdė ar sustoję karštai kalbėjosi apie atgavimą Lietuvos istorinės sostinės ir iš- liuosavimą mūsų brolių lietuvių iš po Lenkijos šlėktų priespau- dos. Žiūrint į visus dalyvius, at- rodė, kad jie visi susirinko tik- rai nepaprastoms iškilmėms, ku- rių tarpe matėsi moterų ir mer- ginų pasireidžiusių tautiškaiss dražužiais, kas dar labiau visus artino su Lietuva.

Bet ne visi ir Toronto lietuviai jautė tą džiaugsmą savo širdyse tą vakarą. Parapijonų "vyriausy- bė" tą pat vakarą surengė sa- vo svetainėje kokį tai perstaty- mą ir sako apgailestavo, kam Lietuva priėmė Vilnių ir vilnijos kraštą nuo Sovietų Sąjungos. Bet iš jų kiti dar nebaigus per-

Štai ką padarė hurikanas ant tant jam į New Yorką. 73 as- meneštas į vandenį Atlanto van- laivo President Harding bevyks- menys buvo sužeisti, o vienas klenyse.

Mušiai Ties Zaragoza

Rašo L. KISIELIS

Vienas iš Kanados lietuvių dalyvavęs Ispanijos liaudies kovose

statymui atėjo į Labor Lyceum svetaine, o paskiau, tai ir dau- gumas jų atėjo kartu su visais pasidžiaugti savo brolių vilniečių išliuosavimu. Ir mūsų "socialis- tai" nerodė savo linksmumo. Bū- dami prisigėrę Grigaičio antiso- vietinės dvasios, negali džiaugtis net išliuosavimu pavergtų vilnie- čių. Pas juos ne džiaugsmas, o pyktis, kam Lietuva daro apsi- gynimo sutartis su Sovietais. Jie visai nesirodė tą vakarą — tik jų "delegacija" dalyvavo.

Dar gal kas apgailestauja, kad Vilnijos kraštas vėl prijungtas prie Lietuvos, o kiti kremtasi, kad kam jį paėmė Sovietai, o ne Hitleris, ir atidavė jau antru kartą, ir dar su garantija, kad jau niekas jo daugiau nebegalė- sioj išplėsti iš lietuvių. Bet pagy- venas, pereis jiems tas galėstis ir išgaruos "neapykantos dvasia" iš jų sąžinių ir su visais kartu dirbs lietuvių kultūrinį darbą naudingą visai Lietuvos visuome- neni.

Dar reikia priminti, kad pa- rengime dalyvavo apie tris šim- tus lietuvių.

LLD Susirinkimas

Nedėlioj po pietų atsibuvo LLD 162 kuopos mėnesinis susi- rinkimas. Be įvairių komisijų ra- portų buvo išduotas žemės is- gyjimo komisijos raportas. Kom- misija apėjusios geroj vietoj — 16 mylių toluo ir, kaip sako, misija apėjusios geroj vietoj — 16 milių toluo ir, kaip sako, tai labai gražioj vietoj ir prieina- ma kaina, žemės sklypą. LLD nariai plačiai išdiskusavo žemės pirkimo klausimą ir priėjo išva- rai nepaprastoms iškilmėms, ku- rių tarpe matėsi moterų ir mer- ginų pasireidžiusių tautiškaiss dražužiais, kas dar labiau visus artino su Lietuva.

Tikiatas atrodo kaip ir bran- gokas, bet išskaičius kokias pri- vilegijas galima už jį gauti, tai pasirodo, kad lieka visai pigus. Pirmiausia, įėjus į šiltą jaukią svetainę reikia viršutiniai drabu- žiai padėti saugiai ir patogiai — už dyką; svetainėje bus visokių rūšių ir sostų kepurų, baliūnų, įvairių birbinių — už dyką; vi- są laiką nesėdėsi, ar stovėsi, ka- da orkestro bangos judins ro- mantiškus nervus, norėsis pasi- šokti — už dyką; taipgi meninin- kai ar akrobatai, kaip juos ten pavadinim, irgi rodyš savo ga- bumus — vėl uždyką; o kiek bus juokų iš įvairių masketyrių ir linksmybės glėbių — kur čia ir besurokuosi ir už tą viską reikės įsigyti tik vienas tikiatas už 25 centus.

Koresp.

NUMATOMA PRADĖTI PREKYBOS DERYBAS SU SOVIETŲ SĄJUNGA

LONDONAS, Spalio 26. — Anglijos užsienio reikalų minis- terio padejėjas R. Butter prane- šė Atstovų Rūmams, kad esą nu- matoma greitai laiku pradėti prekybos derybas su Sovietų Są- junga.

Tuo tikslu jau eina prisiruo- šimo darbai ir pasitarimai su Sovietų atstovu Ivan Maiskiu.

Kanados anglų kalba laikraščio Klarion vaju.

Mitingas Vilniaus ir Kitais Pasauliniais Klausimais

Nedėlioj vakare, 6 Denison Ave., T.L.K.L.D.A. surengė dis- kusijų vakarą. Vakariktės iškil- mės, popietinis LLD susirinki- mas ir lietingas oras, matytis, pakenkė daugumai susirinkti, bet, nežinūri tu, keli dešėtkai susirinko. Drg. J. Ylai padarius iš- žanginę kalbą, prasidėjo gana gyvos diskusijos, per kurias iš- siaiškinta kitiems nesuprantami dabartiniai netikėti pasauliniai įvykiai, kurie nevisiems aiškiai suprantami, kaip tai: Sovietų Są- jungos grąžinimas Vilniaus kraš- to Lietuvai, Sovietų-Vokiečių su- tartis, dabartinis Europoje ka- ras ir kiti.

Kaukių Balius — Maskaradas

Ateinantį šeštadienį taipgi at- sibūs nepaprastas vakaras — MASKARADAS, ir kurį tikimasi atsilankys ne tik visokių klasių, rasių ir luomų žmonių, bet ir gy- vulių atstovų. Pereituose mas- karaduose jau matėme visokių žmonių, dvasių, paukščių ir gy- vulių bendrą suėjimą, o šiais me- tais tikimasi dar didesnio pro- greso tame nepaprastame poky- lyje. Tik, žinoma, nereikia vi- siems tikėtis tik iš kitų visko, bet visiems bendrai rengtis pa- sirodyti kuo prašmatniausiai.

Tikiatas atrodo kaip ir bran- gokas, bet išskaičius kokias pri- vilegijas galima už jį gauti, tai pasirodo, kad lieka visai pigus. Pirmiausia, įėjus į šiltą jaukią svetainę reikia viršutiniai drabu- žiai padėti saugiai ir patogiai — už dyką; svetainėje bus visokių rūšių ir sostų kepurų, baliūnų, įvairių birbinių — už dyką; vi- są laiką nesėdėsi, ar stovėsi, ka- da orkestro bangos judins ro- mantiškus nervus, norėsis pasi- šokti — už dyką; taipgi meninin- kai ar akrobatai, kaip juos ten pavadinim, irgi rodyš savo ga- bumus — vėl uždyką; o kiek bus juokų iš įvairių masketyrių ir linksmybės glėbių — kur čia ir besurokuosi ir už tą viską reikės įsigyti tik vienas tikiatas už 25 centus.

Mūsų žvalgai sužinojo ir prane- šė, kad kitame miestelio šone, gelžkelio stoties fabrike yra su- sikoncentravę fašistai. Apie tre- čią valandą po pietų gavome įsa- kymą užimti ten esančias fašis- tų barikadas. Užėjom išilgai gat- vės nuo Zaragozos pusės ir už poros valandų atsargiai prisiar- tinom visai arti prie jų. Paskui visi vienu sykiu pasipylėm iš vi- sų kampų ir šaukdami ura puo- lėm su durtuvais užsibarikadavu- sius fašistus. Jie neatsilaikė. Su mažais mums nuostoliais bari- kadas užėmė antru kartu pra- dėjom valyti miestelį nuo fašis- tų.

Prasidėjo belaisvių suėmimas. Atsargiai perkratėm visus na- mus iš jų pasiimdami pasislėpu- sius fašistų kareivius. Kiti pa- tys išėdami iš namų geroju pa- siduodavo pakeldami rankas aukštyn.

Atėjo naktis. Vėl užviešpatavo tyla. Pastatę sargybą, sugulėm patvoriuose. Naktį praleidom ramiai. Papusryčiavę išžygiavom ant Belchete. Beeinant gatve staiga išgirdom signalą, prane- šantį apie artėjančius priešo or- laivius. Greitai visi sugulėm, kas kur stovėjom, kad priešas nepa- tēmytu nei vieno pasijudimo ir laukėm kol praeis orlaivių ataka. Greitai virš galvų išgirdom puo- lančias iš orlaivių bombas, po jų staugimo sekė smarkūs sprogi- mai, lyg išmats perkūnų. Bet mes neturim kas daryti, laiko- mės tvirtai prie žemės prisisi- paudė ir laukiam savo likimo.

Pavojui praslinkus pradėjom keltis, bet nevisi galėjo atsikelti. Vienas draugas gulėjo su nu- trauktom abiem rankom ir ko- jom, kitas oro spaudimo pri- trenktas. Šokom draugams į pa- galbą. Tuo tarpu mano vienas draugas man pastebėjo, kad iš mano rankos teka kraujas. Pra- dėjom dairytis, — žiūriu, kad iš mano kairosios rankos muskulo šmotas mėšios išplėstas. Buvau privertas atsisveikinti su drau- gais ir vykti prie sanitarinio am- bulanso, o mano draugai nužy- giavo pirmyn.

Tel. PL. 9659 Gvv. DO. 5947
Advokats
J. M. Rosenfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teismų patarmavi- mus, parūpinu pilietybės docu- mentus, įgaliuojamus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 28
MONTREAL, QUE.

Tel.: HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

Tel. L.A. 1804
J. SKINKIS
Lietuvis Sluėjas
Sluėvame sulyg miero iš geriausiu medžiagų vyršiskus ir moteriškus drabužius.
Darbą atliekame greitai, gerai ir pigiai
2006 BLEURY ST. (Kampas Ontario St.) MONTREAL

Tel.: L.A. 4441
Daktaras H. Rosenfeld'as
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel.: DO. 1000 DO. 2500
Valandos: 4 — 5 po piet ir sulyg susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas.
Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays).
Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTREAL, QUE.

Anglų laivo Heronspool jūrininkai ant President Harding denio.

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

CONGRATULATIONS!

We take great pleasure in publishing the following correspondence from one of our regular correspondents in Montreal, for its literary value alone. This correspondence shows great possibilities of its author in the field of literature. — Ed.

I would like to express my most sincere congratulations to a lovely, young girl who graduated from High School on the 20th of October. I hope you will continue to meet with that same success and triumph that you have had in the past. According to inquiries and facts, I have learned that your school record has been one of extraordinary and outstanding achievement. But let me tell you something about this strange girl.

She has been at the head of her class month after month, all through Grammar School. In High School her rivals have found her likewise brilliant and unresisting to their persistent efforts. Last year she left the Catholic High School and went to Montreal High School. Unknown to her teachers, she asked to be admitted into 4th year high from 2nd. The loss of one year was a very great obstacle to her studies. That and the fact that she was going to a new school, with a new system of teaching did not keep her down. She graduated with honours. This shy, quiet girl has not kept out of social affairs because of study. No, she merely did not let her social life interfere with her school life. In her wistful, dreamy eyes she holds a store of impossible dreams. Her head is full of lofty and strange ideals. Her outlook on life is beautiful. I have spoken with this girl and being much older than she is, I have derived something of her character. She tries to conceal her infinite shyness by being pleasant and charming. Nevertheless, it is there. There is also a naive wistfulness that makes her a mystic as well as an idealist. There is something fresh and clean about her. She is always a lady, but in a gay, quiet unreserved manner. She is ever ready to offer her services to whoever needs them. In spite of her ladylike manner and gentleness she is only a child, a young, inexperienced and very immature child. I hope she will not be offended by this because if there is anything a child hates it is to be told that she is a child.

Her deep, sensitive soul harbors sentiments of understanding, kindness and charity. This is very evident from the soft, sweet lines of her generous mouth. Whatever her faults and peculiarities, for I am not saying that she is perfect, she is a very naive, unsophisticated and lovable child as yet young and untamed. She is merely a dormant volcano, which, when roused from slumber is vibrantly and dangerously alive. To her music has charms unheard of and nature opens a limitless pathway of mystery and romance, where the moon has magic and the trees whisper. She is a complex compilation of emotions and no man need try figure her out, or ever will.

I wish you all the success the world can give. I am sure, that dressed in your white evening gown of taffeta you were as lovely as I hear your were.

"A Friend"

Through the Eyes and Ears

of the RAMBLING REPORTER

As you all think I have had a long enough rest from the columns of the English Section or do you wish me to continue? I imagine your lust for news is even greater now than before, due to the atmosphere of the present period of news and censorship. There are certain people in our midst that are in the category of being censored. To write certain things about them would classify me as an insidious writer rather than an individual informative reporter.

Before I lose myself in reporting and rumoring, I would like to explain to the "Montreal Scribbler" why we in Toronto refer mostly to the fairer sex, rather than the young fellows in these columns. First of all girls do

BIG GUN ON TIGER LINE-UP Wright of Hamilton Tigers who re-lieves Isbister in the kicking department. Hamilton will play the win-less Montreal Royals Saturday

things that we can write about, whereas the fellows don't do things that deserve publicity. It is my belief to give credit where credit is due and also to comment about certain people who are interesting subjects to the readers.

I love whittling gossip and scandal and I also like reading it as long as it is about people who have earned it.

BY NOSE Y It Happened!

Well, well, well, that was some game on Saturday, and the saying "you can't keep a good man down" applies to the Ottawa Rough Riders who ran away with the twice-champion Toronto Argonauts. But you may be sure that the Argos will be gunning for revenge when they meet up with Ottawa Rough Riders who last Saturday became the team to beat in the interprovincial league by humbling the Dominion title holders.

At the moment it looks as if though the Rough Riders after two fruitless years of playing are headed for that "Promised Land" Praise is being heaped upon coach Trimble of Ottawa for the wonderful job he did in training the Ottawa team. He deserves it.

Punch Needed.

According to the history of Louis' career, you must have plenty of punch to knock him out. He is susceptible to punches to the head. Schmelling knocked Joe out in their first meeting; Jim Braddock had him on the floor in the first round; Novice Jorge Brescia had Louis out on his feet and Galento stunned him in the first and had him on the floor in the third round.

Our Lithuanian girls in Toronto are quite active in the organizations. They either act on the stage, sell tickets or aid in organizing other young people. The boys as yet have not reached this stage of social life. It isn't that I have a crush on girls that I write about them or that I am of the fairer sex, but purely from the angles that I have stated above.

In fact to day's items are mainly about the blondes and brunettes.

Remember the posters that were made for the Liaudies Balsas Picnic? They were good, but you should see the posters that have been made for to-morrow's masquerade-dance, to be held at 6 Denison. The posters are made by the same girls, Hilda and Lily Sarapas. These girls are accredited with being acrobats, musicians, singers, actresses and in addition artists. Judge for yourself their work when you pass by Kamitaitis' Restaurant or Grubevicius' Grocery store.

At the last Bangos Chorus rehearsal the choir started learning "O Canada" and believe it or not they practically mastered the song in one night and I didn't say massacre. We also have a new member in the person of Jennie Zalindonis, an alto — she sounds good too!

Last Saturday the choir sang at the Vilnius celebration in commemoration of the restoration of the nation that we call ours, Lithuania. Considering that the choir had only a week's rehearsal, to be exact two rehearsals, they made a pretty good job. The choir had too long a holiday since June 1 to Oct. 17 and that is quite evident when you hear our voices crack at practices.

Saturday, Oct. 21 was doubly important to three of our young Liths. On that day Nellie Grumbinas and Hilda Sarapas became one year older. The third person wishes to remain in the background — a male by the way.

Week last Sunday the young people had another bicycle party that was not given any publicity in these columns.

I went along with the gang and by golly I actually felt a few years younger. Taking foolish snapshots and toasting marshmallows brought back memories of the good old days, before Tip Top building was built or the highway down at the lake. This was back in 1923 when we used to go swimming down at the Old Fort. Baked or should I have said burnt potatoes was the perfect and most appetizing menu of the day. Recalling a few foolish scenes of the bicycle party, for instance, the one where Phyllis was dangling in mid air (by her feet) over the Humber River is the outstanding.

Incidentally, Joe Louis has already done \$1,500,000 worth of fighting, a pretty neat fortune, don't you think?

Nepaprastas

VAKARAS!

Šeštadienį, Spalio 28 d.

6 Denison

Rengiamas Didelis

Maskaradas

Kas turite senus drabužius del maskarado, tai juos apžiūrėkite ir susitaisykite; kas neturite — tai įsigykite ir visi ruoškitės pasirodyt "nesavam kaily"

Už geriausius "kostimus" bus duodamos dovanos Veltui: KEPURĖS BALIONAI ir SVILPUKAI

Šokiams Grieš Geras Orkestras

Prie kitų įvairumų bus ir "FLOOR SHOW"

Įžanga su drabužių padėjimu 25 centai.

Pradžia 8 val. vakare. RENGĖJAI

When the day was through, our seats wished to be independent from the rest of our bodies or should I say detached.

Before vanishing from these columns I would like to ask a few questions that need not be answered.

Mary, is roller skating more interesting than singing a duet? If so, why?

Tony, what is to stop you from keeping your promise about becoming a tenor in the chorus?

Charlie, have things worked out as you once wished, re certain popular

girl?

Hilda, when is the orchestra coming back into circulation?

Stella, (Montreal) why the sit-down strike on answering letters?

Bruno, (Montreal), have you patience? I'll answer your letter soon.

Michael, (Montreal), why the sudden convalescing?

Arbor Vitae, (Montreal), To what do you attribute your poetic powers?

Nellie, (Montreal), the same question as directed to Stella, applies to you also.

Au revoir! Toronto.

The Offer Has Appeal

"Unless you pay us soon," wrote the blackmailer, "the gang will be instructed to kidnap your wife."

"I have no money," came the reply, "but I am interested in your proposition."

It May Have Been a Benefit!

An actor being married for the third time to a girl who had been married once before herself, scrawled across the wedding invitations, "Be sure and come; this is no amateur performance."

As Important as an Admiral

A sailor was recounting his experiences to a dear old lady.

"And what rank did you hold?" she asked.

"They made me ship's optician, lady."

"I didn't know there was such a rank in the United States Navy," she said. "What did you do?"

"I scraped the eyes out of the potatoes."

Try to Kick That Around

A Chinese laundryman had an addition to the family the day Lindbergh landed in Paris. Some of his friends wanted him to name the boy after Lindbergh.

"No, no," said the proud father. "That no good Chinese name. I tell you what I call him — 'One Long Hop!'"

Your Son is Dead

- Heil Hitler!

This is how the Nazi government notifies its citizens of the death of a relative, according to the Paris Sois.

A card is sent with just two sentences:—

(1) Ihr Sohn kommt nicht wieder. (Your son will not return.)

(2) Heil Hitler!

What Goes On...

SONG HITS (It seldom misses)

Hello everybody! Would you like to hear some more about the youth of the Montreal Sons & Daughters' So-

Montreal.

Iš Administracijos

Draugai broliai Klusai, iš Springer, Ont., atsilankę Liaudies Balso ofisan, atsinaujino savo prenumeratą ant metų ir nepamiršo spaudos fondo paaukdam 50 centų.

Draugas Smith, iš Fort Frances, Ont., atsinaujindamas prenumeratą, paaukavo Liaudies Balsui 50 centų.

Drg. Radzišauskas K., montrealietis, atsinaujindamas prenumeratą per drg. Kilikevičių nepamiršo ir Liaudies Balso, paaukavo 50 centų.

Drg. Eglaitis A., montrealietis, atsinaujindamas prenumeratą prisiuntė 50 centų del laikraščio.

Ačiū draugams, kad atkreipėte dėmesį į laikraštį viskam brangstant.

Draugai skaitytojai, kuomet keičiate savo ar kitų adresus, visomet pažymėkite ir seną adresą, kitaip susidaro labai daug keblumų, kuomet randasi kelio-lika panašių pavardžių sąrašė. Galima padaryti klaidų nežinant seno adreso.

Draugiškai, Administracija

Savo reikalus veskite per tuos bižnierių, kurie skelbia LIAUDIES BALSĄ.

Phone Midway 5505

Res. R. Randolph 1398

DR. A. H. GOLDEN

DENTAL SURGEON

(Dantų Gydytojas)

Visiems lietuviams pranešu, kad savo ofisą perkėliau nuo 160 Palmerston Ave. ant 345 BLOOR ST. W.

(Kampus Huron)

TORONTO, ONT.

Priimu nuo 9.30 val. ryto iki 8.30 val. vakaro

Tel. WA. 5370

Harry R. Ranks Company

GRABORIUS

Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitty. Laidotuvėms net \$55.00 pigumo 455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Tel. EL. 6579 — WA. 8714

BOYKACH & BOYKACH

Real Estate Agentai

Parduodame ir išrenuojame namus ir farmas. Išskolėtuojame rentas. Kas turite tu reikalu, kreipkitės pas mus.

Daugeliu lietuvių esame patarnavę. 133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Pranešimai

Detroit, Michigan

Hallow'een Vakaras

Detroito lietuvių Aido choras ruošia puikų Hallow'een Vakara — Sokius.

Sokiai įvyks šeštadienį, spalio (October) 28 d., Porter salėje, 4097 Porter, prie Scotten.

Sokiams grieš puikus orkestras.

Pradžia 7.30 val. vakare. Atvykite ir atsiveskite savo draugus. Užtikriname, kad atvykę galėsite kuo linksmiausiai praleisti laiką.

Įžanga 25 cent.

Rengėjai

Montreal, Que.

Montreale ir Apylinkėse Lietuvių Žiniai

LLD 137 kuopos Moterų skyrius ruošia MASKARADĄ — KAUKIŲ SOKIUS, šeštadienį, spalio (October) 28 d., posančaliečių salėje, 01234 Charlevoix St.

Įdomiausia pasirėdžiūsiems bus duodamos dovanos.

Visus Montreale ir apylinkių lietuvius kviečiame dalyvauti. Taipgi labai prašome panaudoti savo gabumus įdomiausia pasitaisyti ir pavaizdavimui vietoj savęs ką kita.

Pradžia 8.30 val. vakare.

Rengėjai

Paiešojimas

Paieškau merginos apsivedimo tikslu, kuri mylėtų tykų ir ramų šeimyninį gyvenimą, nesešnės, kaip 28 metų amžiaus.

Esu vaikas pasiturintis, turiu pastovų darbą.

Pageidauju, kad su pirmu laiškų prisiūtų savo fotografiją. Atsakymą duosiu tik ant rimtų laiškų, kurie bus prisiūti drauge su paveikslais. Paveikslą sulig reikalavimu gražinsiu atgal.

Plačiau apie save suteiksiu per laišką.

A. Kvietkevičius

Sturgeon River,

Gold Mines,

Nezan, Ont.

Blue King Tobacco Shop

626 QUEEN ST. W.

TORONTO

Mes Parduodame visų rūšių tabaką ir rūkiamas reikalingus daiktus.

Taipgi siūnėme ir per pašta lapų tabaką sulig jūsų pareikalavimo.

Tel. 4-6757

Petras Karalius

GRABORIUS

10 Vernon St.

WORCESTER, MASS.

